

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Wrocław, dnia 27 grudnia 2016 r.

Poz. 5985

UCHWAŁA NR XXIV/168/16 RADY MIEJSKIEJ WĄSOSZA

z dnia 16 grudnia 2016 r.

w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta i gminy Wąsosz

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.) oraz art. 8 ust.1 i art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r., poz. 1777 ze zm.), **Rada Miejska Wąsosza na wniosek Burmistrza Wąsosza uchwala, co następuje:**

§ 1. Wyznacza się obszar zdegradowany w Gminie Wąsosz, którego granice przedstawiają mapy stanowiące załączniki graficzne nr 1, 2, 3, 4, 5, do uchwały.

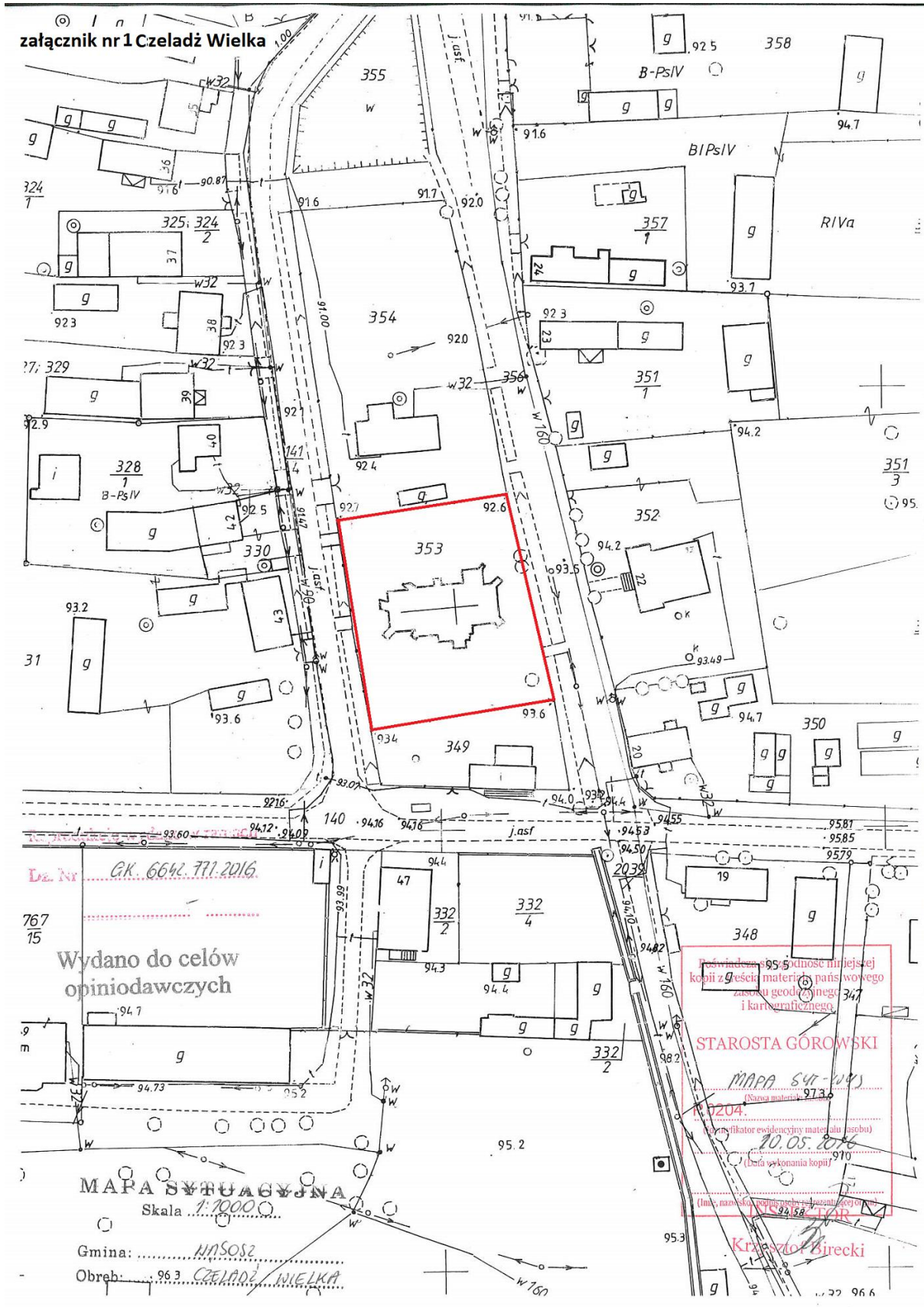
§ 2. Wyznacza się obszar rewitalizacji w Gminie Wąsosz, którego granice przedstawiają mapy stanowiące załączniki graficzne nr 6, 7, 8, 9, 10, do uchwały.

§ 3. Potwierdzenie spełnienia przez obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji przesłanek ich wyznaczenia określa „Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych Gminy Wąsosz wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji” stanowiąca załącznik nr 11 do uchwały.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Wąsosza.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie 14 dni po opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego.

Przewodniczący Rady Miejskiej Wąsosza:
J. Chorostkowski

załącznik nr 2 Sułów Wielki

obręb: Sułów Wielki

HIVD 120,1 119,1

Poświadczam zgodność niniejszej kopii z treścią materiału państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego

STAROSTA GÓROWSKI

MAPA SYTUACYJNA
(Nazwa materiału zasobu)

P.0204
(Identyfikator ewidencyjny materiału zasobu)

10.05.2016
(Data wydania kopii)

(Imię, nazwisko i podpis osoby odpowiedzialnej)

INSPEKTOR
Krzysztof Burecki

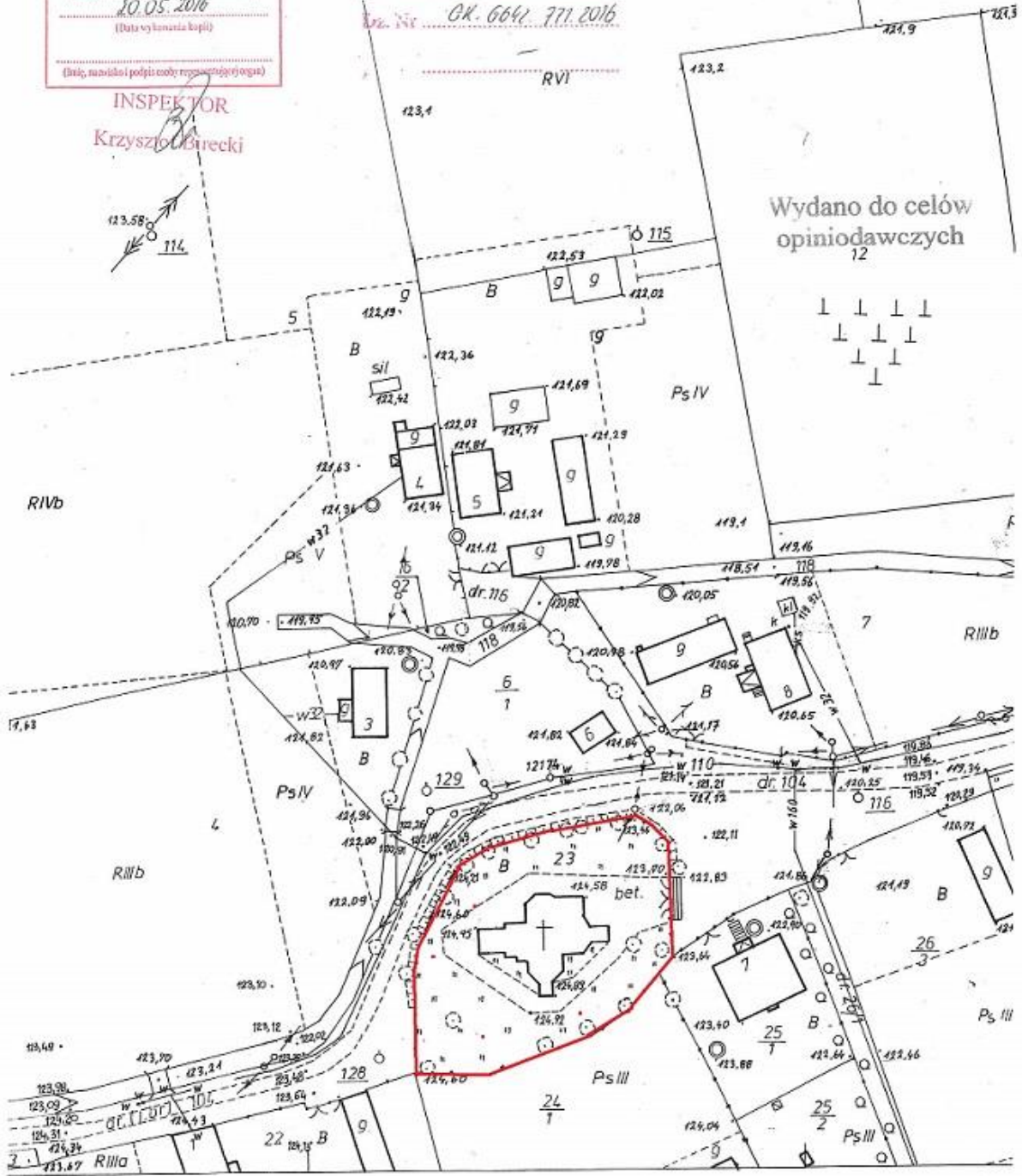

MAPA SYTUACYJNA
Skala 1:1000

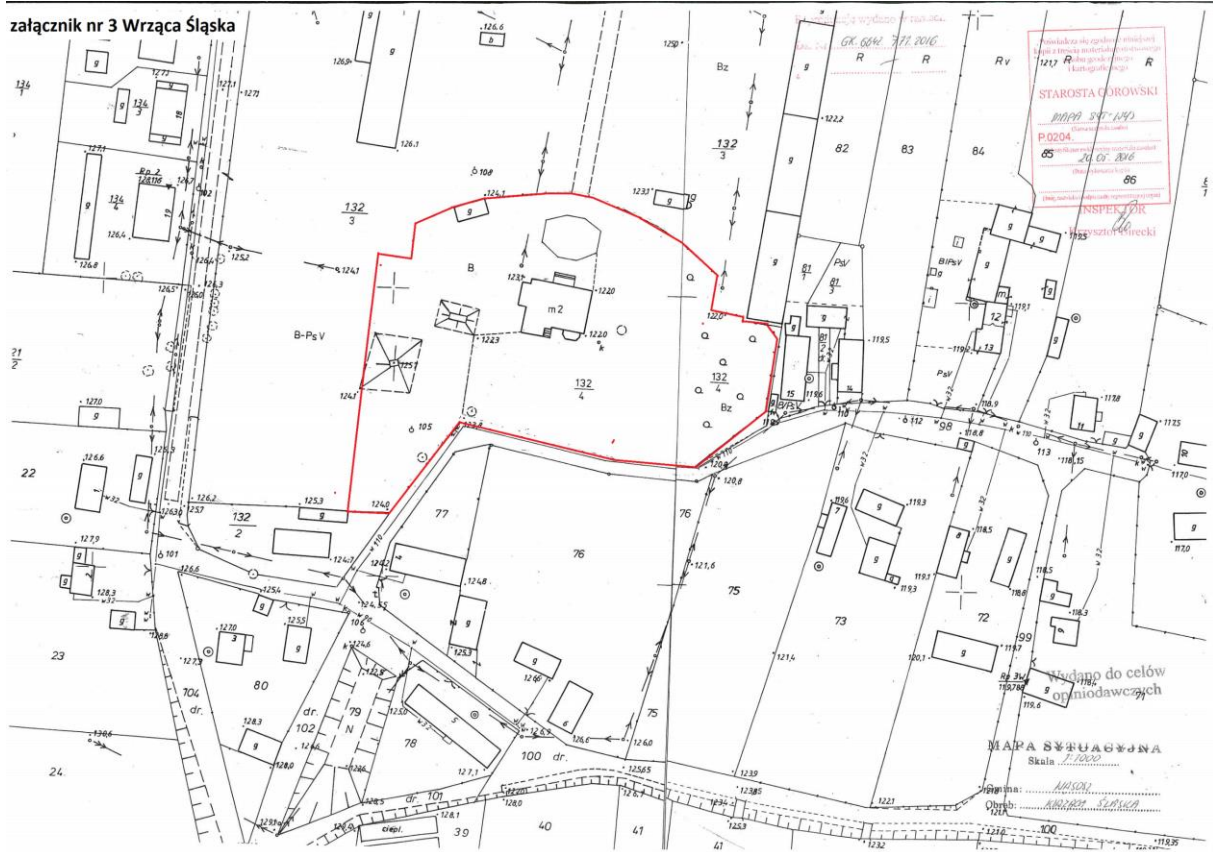
Gmina: .....*Miosos*.....
Obręb: .....*SUŁÓW WIELKI*.....

Wydano w ramach
Cz. Nr *GK. 6641. 771.2016*

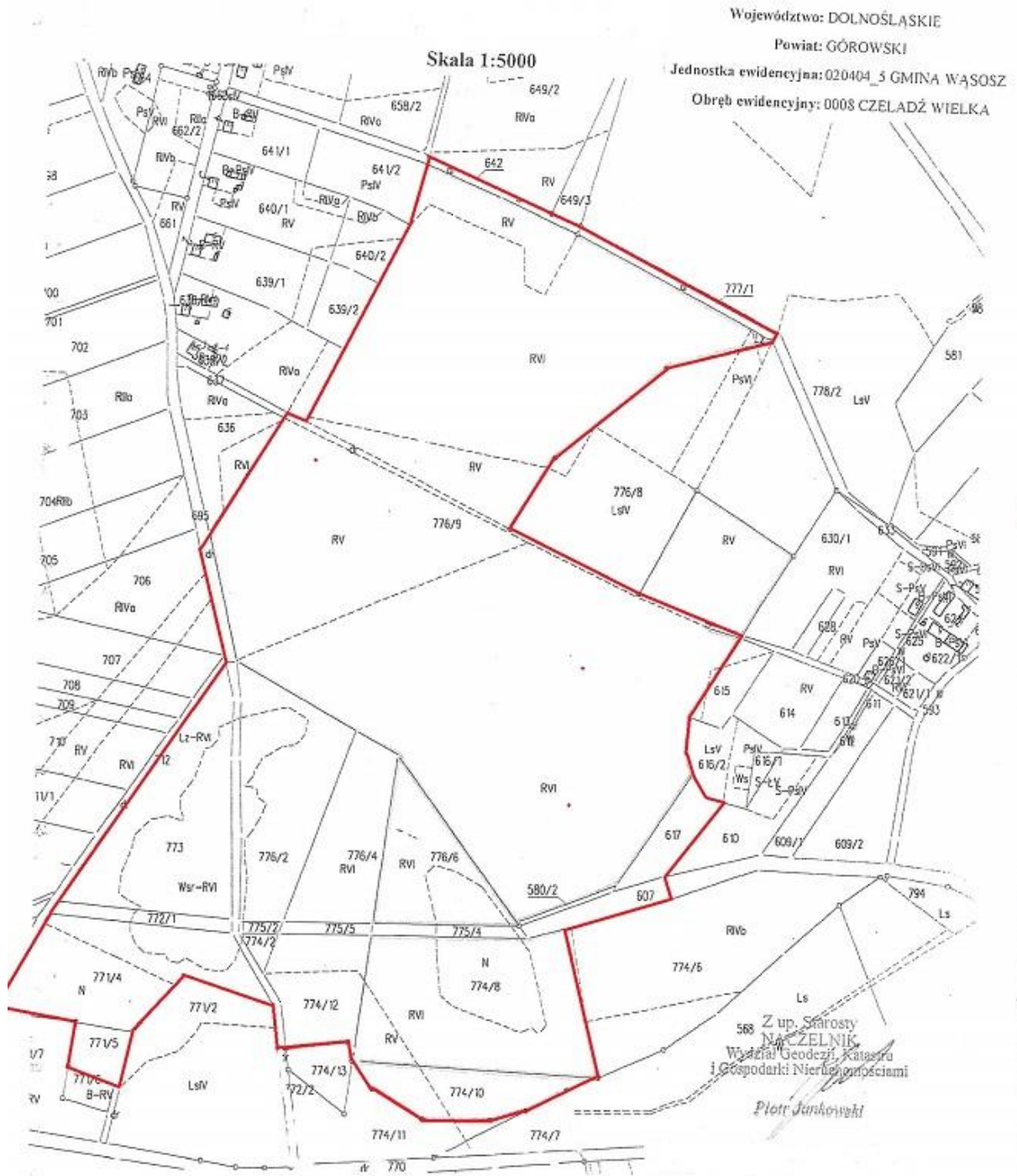
Wydano do celów
opiniodawczych

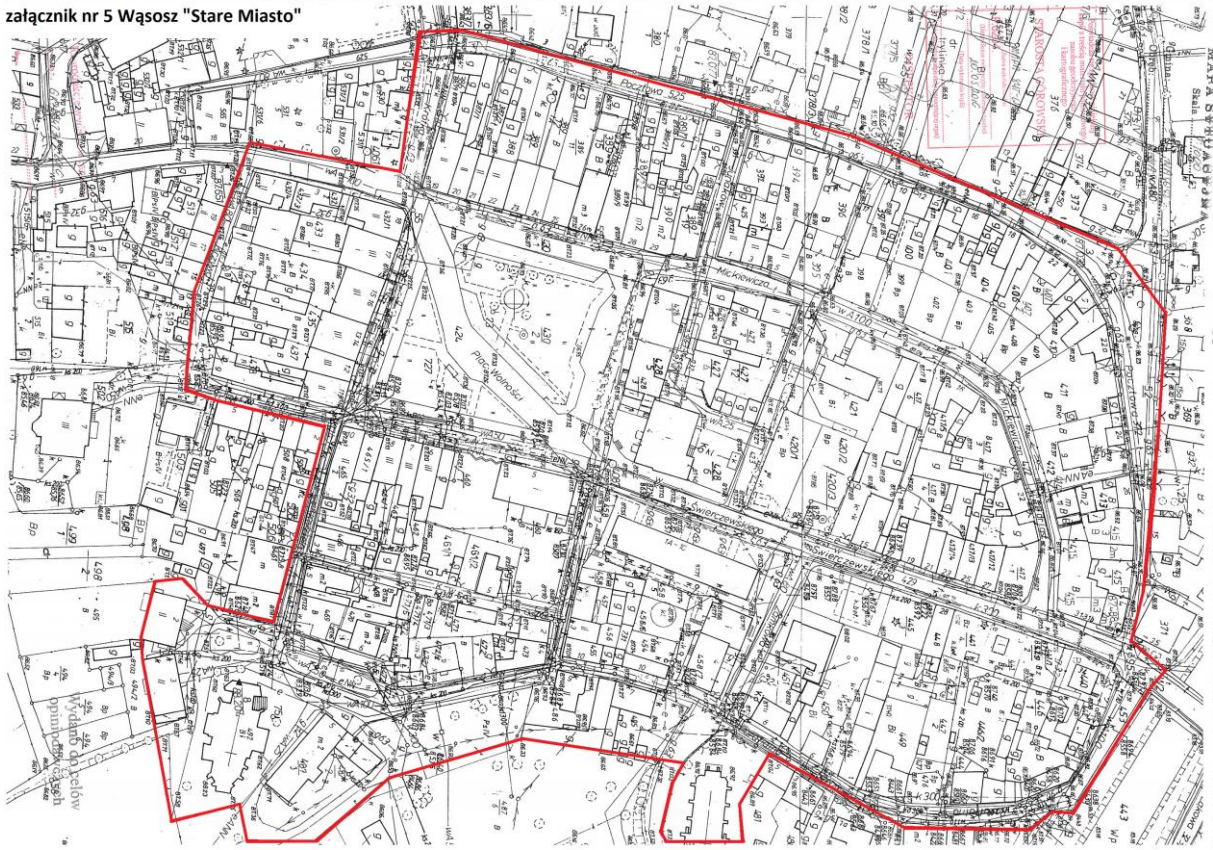
załącznik nr 3 Wrząca Śląska

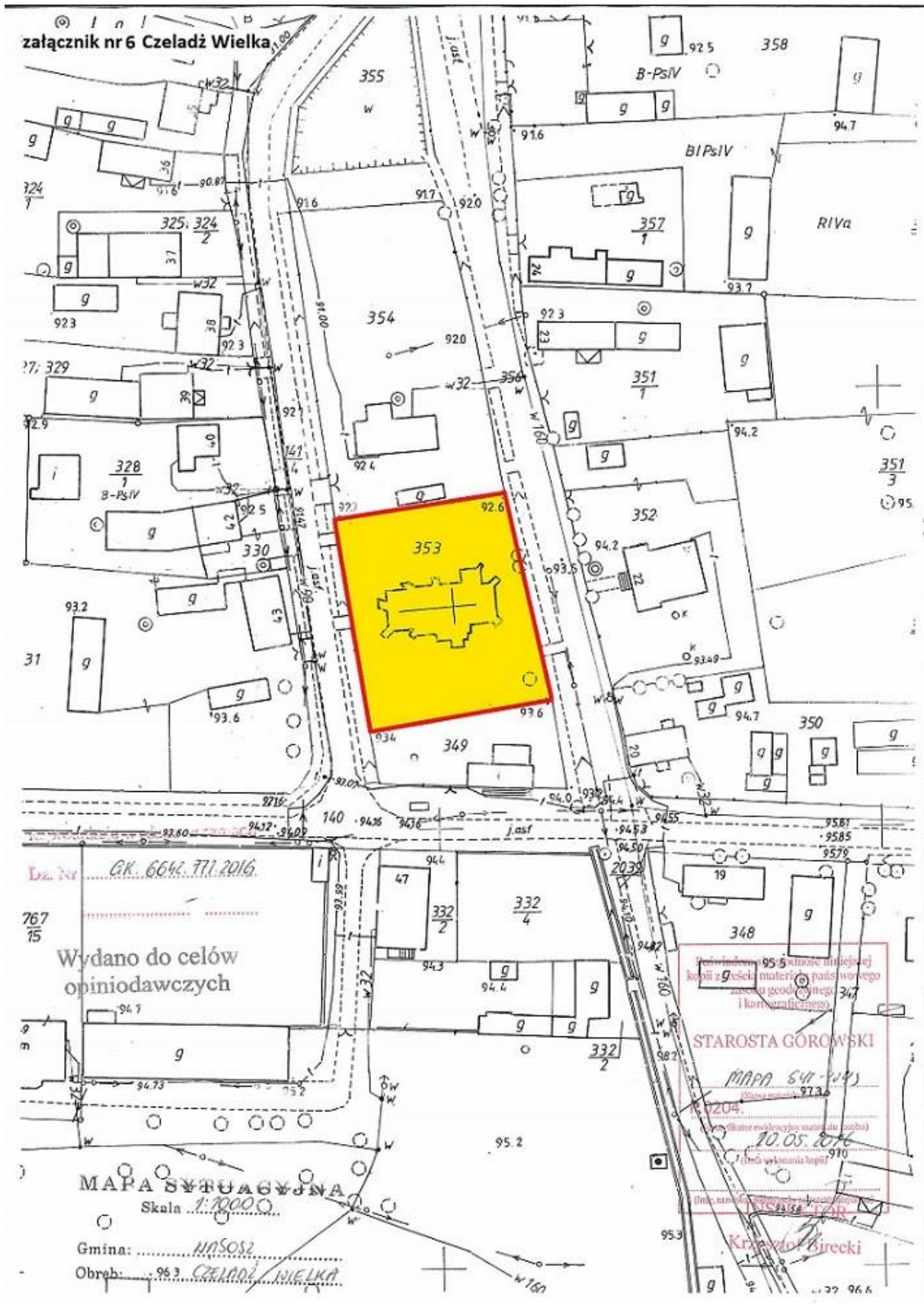

załącznik nr.4: obręb Czeladź Wielka kopalnia piasku i żwiru

załącznik nr 5 Wąsosz "Stare Miasto"

załącznik nr 7 Sułów Wielki

Poświadczam zgodność niniejszej kopii z treścią materiału państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego

STAROSTA GÓROWSKI

MAPA SYTUACYJNA

P.0204

(Data wykonania kopii)

30.05.2016

(Data wykonania kopii)

(Imię, nazwisko i podpis osoby reprezentującej organ)

INSPEKTOR

Krzysztof Burecki

obręb: Sułów Wielki

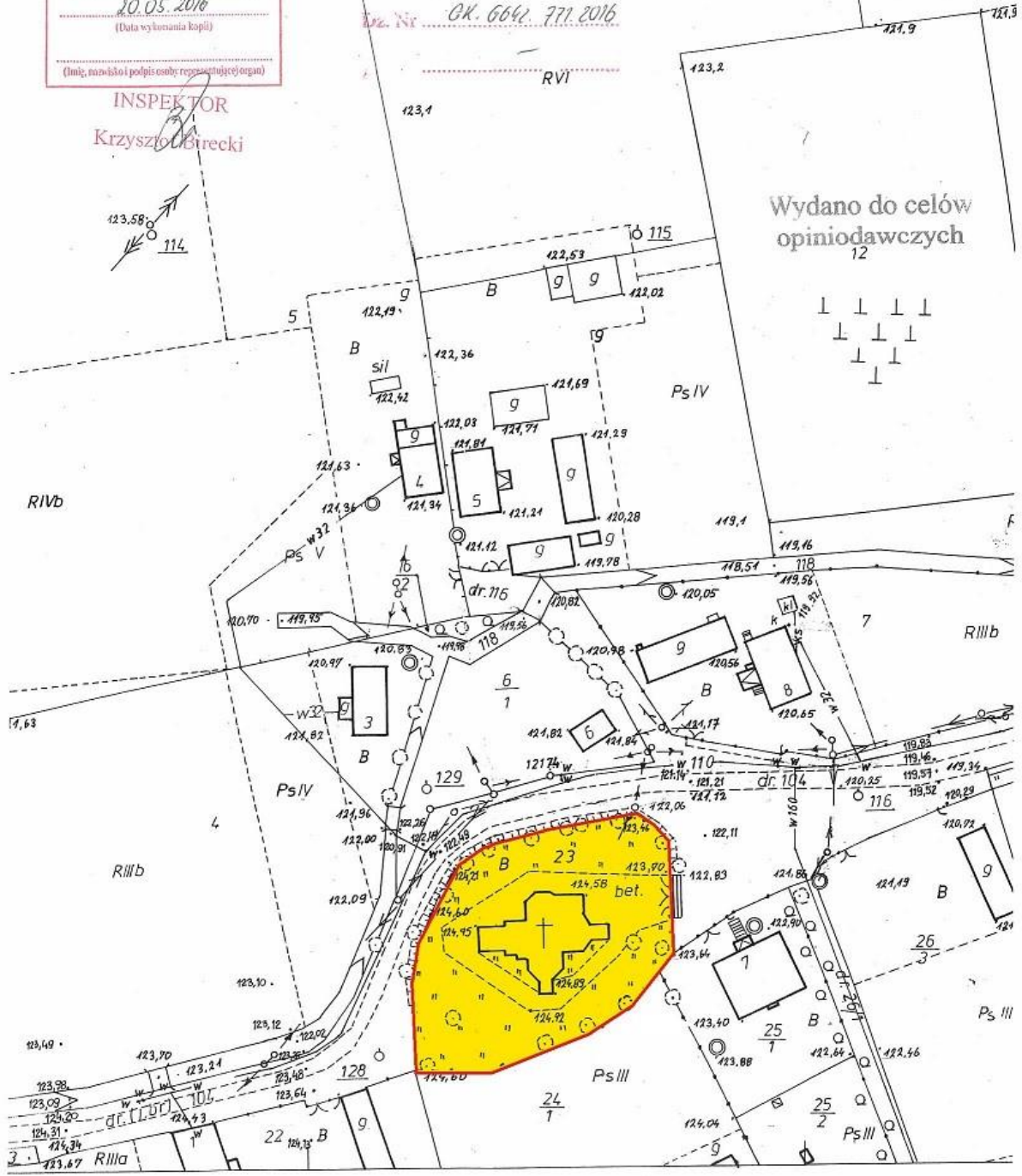
KIVD H 120,1 119,1

MAPA SYTUACYJNA Skala 1:1000

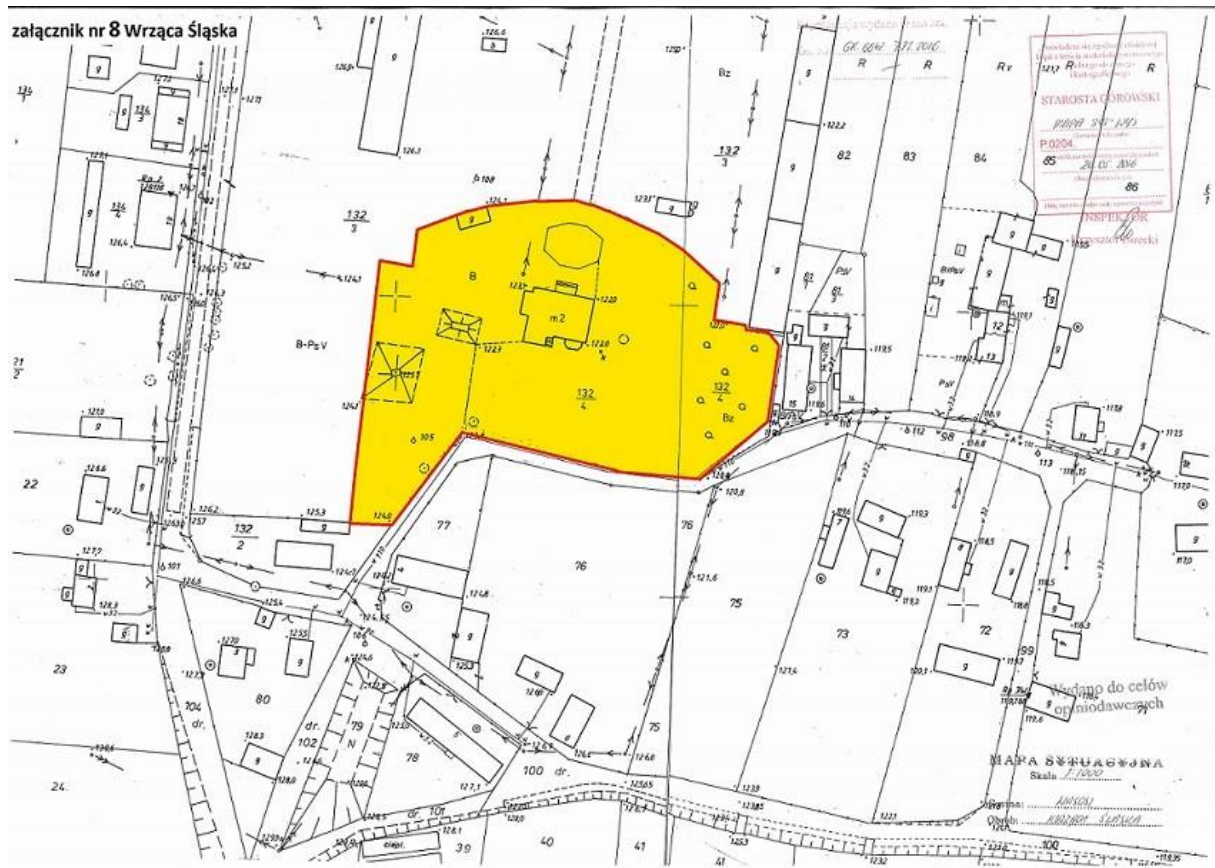
Gmina: KĄPISÓW Obręb: SUŁÓW WIELKI

Wzrost: 170 cm, Ciężar ciała: 70 kg, Ciężar ciała w ramiach: 170 kg, Nr. Nr. GK. 6642. 771. 2016

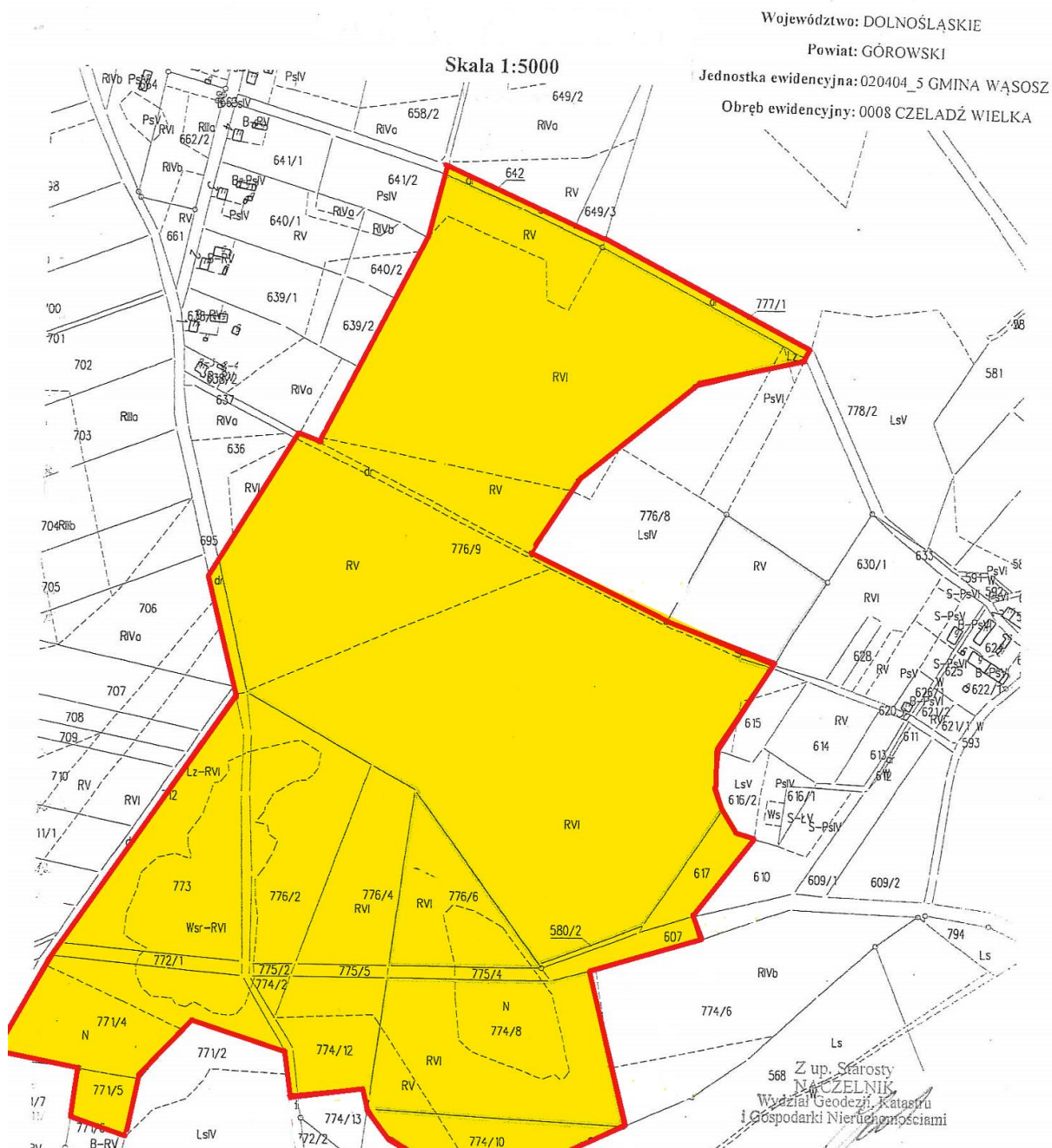
Wydano do celów opiniodawczych 12

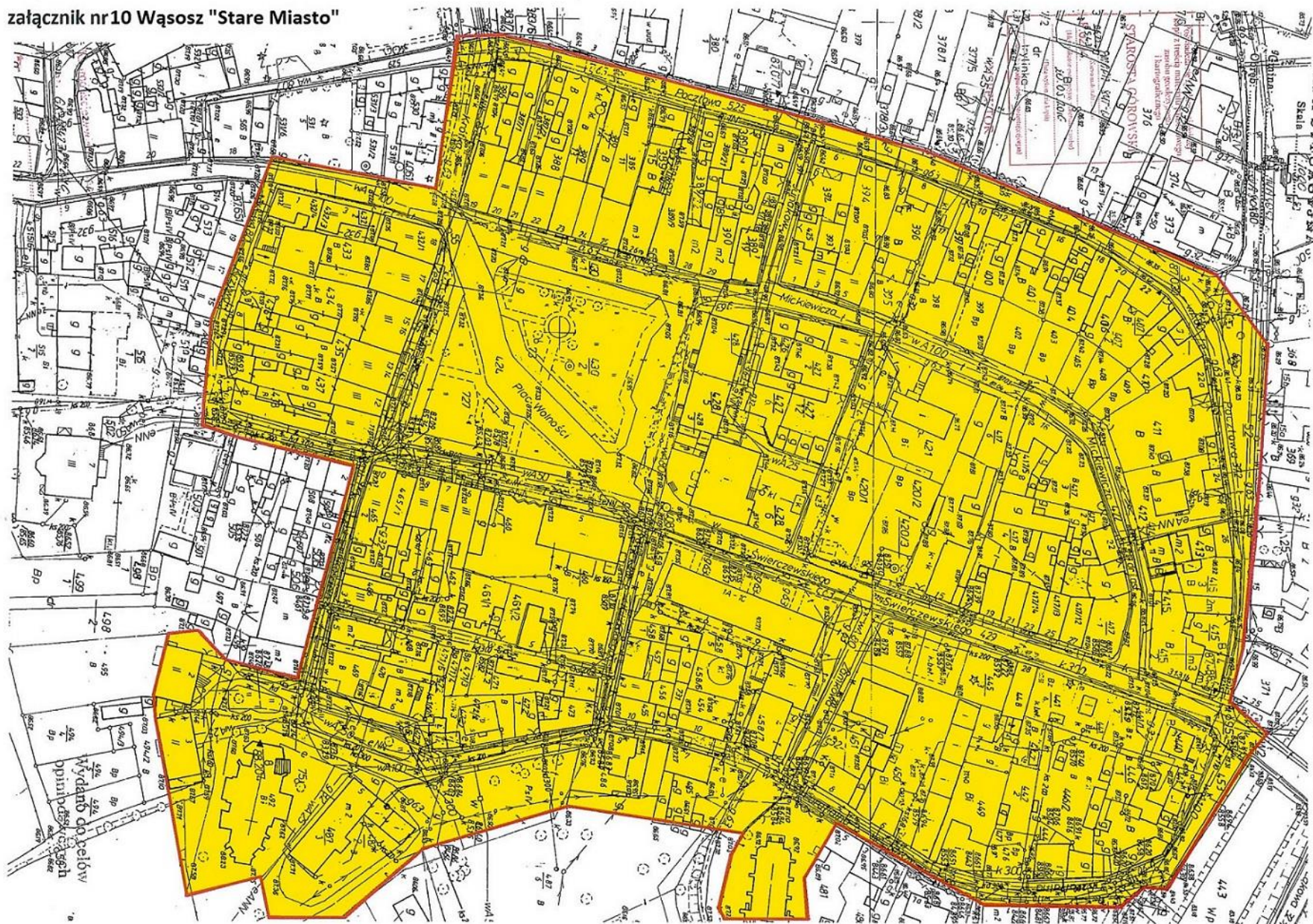

załącznik nr 9 Czeladź Wielka tereny kopalni żwiru i piasku

załącznik nr 10 Wąsosz "Stare Miasto"

Załącznik nr 11

1

DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH GMINY WĄSOSZ ZE WSKAZANIEM OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH I OBSZARÓW REWITALIZACJI

SPIS TREŚCI

2

1. Wstęp

Metodologia, charakterystyka funkcjonalno – przestrzenna

2.1. Wskaźniki społeczne na potrzeby diagnozy

2.1.1 Demografia

2.1.2 Bezrobocie

2.1.3 Problemy społeczne

2.1.4 Przeszłość

2.2 Wskaźniki gospodarcze na [potrzeby diagnozy

2.2.1 Przedsiębiorczość pozarolnicza

2.2.2 Rolnictwo

2.3 Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska kulturowego

2.4 Kierunki rozwoju infrastruktury społecznej

2.5 Turystyka walory

3. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji

4. Cele Rewitalizacji

5. Załączniki:

załącznik nr.1 Czeladź Wielka

załącznik nr.2 Sułów Wielki

załącznik nr.3 Wrzaca Śląska

załącznik nr.4 ob.Czeladź Wielka kopalnia piasku i żwiru

załącznik nr.5 Wąsosz

załącznik nr.6 Czeladź Wielka

załącznik nr.7 Sułów Wielki

załącznik nr.8 Wrzaca Śląska

załącznik nr.9 ob.Czeladź Wielka kopalnia piasku i żwiru

załącznik nr.10 Wąsosz

Pozyskane dane:

- Dane z ewidencji ludności UM Wąsosz
- Dane z KPP Policji w Górze
- Dane z OPS w Wąsoszu
- Dane PUP w Górze
- Dane z KRUS w Górze

1. WSTĘP

3

Rewitalizacja stanowi dokument strategiczny, który jednocześnie jest płaszczyzną wszelkich przedsięwzięć rewitalizacyjnych zapisanych w innych dokumentach (np. strategia rozwoju gminy, plany zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wąsosz), jak i nadaje tym przedsięwzięciom ramy operacyjne.

Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych przez realizację szerokiego pakietu kompleksowych i komplementarnych zadań, skoncentrowanych na określonym obszarze, prowadzonych w sposób zaplanowany i zintegrowany na podstawie programu rewitalizacji. Kompleksowość podejmowanych inicjatyw polega na jednoczesnym wdrażaniu działań z zakresu sfery społecznej, gospodarczej czy infrastrukturalnej.

Proces rewitalizacji ma oczywiście charakter długotrwały i opiera się (wręcz wymaga) na udziale szerokiej grupy interesariuszy (czyli lokalnych przedsiębiorców, aktywnych organizacji pozarządowych czy niezrzeszonych mieszkańców, urzędników, wspólnot mieszkaniowych, itp.). Wykorzystuje się przy nim także lokalne potencjały, mocne strony, które przy wymienionej wcześniej współpracy lokalnej społeczności pozwalają na zwiększenie szansy na osiągnięcie sukcesu. Efektem wszelkich działań o charakterze rewitalizacyjnym jest przywrócenie dawnych funkcji obszaru lub też stworzenie nowych.

Zgodnie z zapisami Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju) przygotowano diagnozę pozwalającą na wyodrębnienie obszaru zdegradowanego. Wyżej wymieniony dokument wskazuje kryteria, które powinny zostać uwzględnione przy wyznaczaniu obszarów zdegradowanych. Należą do nich czynniki: społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne oraz techniczne. Opracowano i przeanalizowano mierzalne wskaźniki, mieszczące się w tych kryteriach i na tej podstawie dokonano określenia obszarów zdegradowanych. Na bazie tych wskaźników został wytyczony obszar rewitalizacji, na którym będą realizowane projekty zapisane w Programie.

Przy wyznaczaniu obszaru, który ma podlegać procesom rewitalizacji, uwzględniono również narzucone ustawowo ograniczenie dotyczące powierzchni tego obszaru (max 20% całkowitej powierzchni gminy) oraz liczby mieszkańców (max 30% mieszkańców gminy).

METODOLOGIA

Na potrzeby wytyczenia obszaru zdegradowanego na terenie miasta i gminy Wąsosz przygotowano zestaw wskaźników, które pozostają w zgodzie z Wytycznymi Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju oraz Ustawą o rewitalizacji w tym zakresie. W analizie danych uwzględniono miejscowości w gminie i miasto Wąsosz.

Dane uwzględnione przy wyznaczaniu obszaru zdegradowanego zostały pozyskane z Urzędu Miasta i Gminy Wąsosz, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy w Górze, Komendy Powiatowej Policji w Górze. Część danych pochodzi z ogólnodostępnych źródeł, jak Bank Danych Lokalnych GUS.

Przy analizie każdego ze wskaźników zostały zamieszczone tabele i wykresy z zaznaczeniem wskaźnika przekracza nie przekracza, średnią dla całej gminy.

CHAKTERYSTYKA FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNA

Podstawowym dokumentem w oparciu o który prowadzona jest obecnie gospodarka przestrzenna w gminie Wąsosz jest „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wąsosz” zatwierdzonym uchwałą Rady Miejskiej Wąsosza nr XIII/87/07 z dnia 14 grudnia 2007 r., zmienionym Uchwałą Rady Miejskiej Wąsosza Nr IX/55/2011 z dnia 23 sierpnia 2011r. i Uchwałą Rady Miejskiej Wąsosza Nr XXXIV/227/14 z dnia 28 stycznia 2014r. Gmina Wąsosz położona jest na północnym krańcu województwa dolnośląskiego. W nowym podziale

administracyjnym kraju wraz z miejsko-wiejską gminą Góra oraz wiejską gminą Jemielno i wiejską gminą Niechlów weszła w skład powiatu górskiego. Peryferyjne położenie, dominacja małych jednostek osadniczych na terenie gminy oraz stosunkowo duża odległość od większych aglomeracji miejskich powoduje, że główną funkcją gminy pozostanie rolnictwo, zaś funkcjami uzupełniającymi, które należy rozwijać, będą: mieszkalnictwo, usługi, przetwórstwo rolne oraz turystyka i rekreacja.

Pod względem funkcjonalno – przestrzennym, zgodnie z kierunkami rozwoju gminy, można wyodrębnić następujące strefy:

- A) strefa centralna** (funkcja usługowo - produkcyjna) - związana z drogą krajową nr 36 i linią kolejową, obejmująca tereny w obrębach : Kowalewo i Wąsosz, preferowane funkcje to usługi, rzemiosło, działalność produkcyjna, obsługa komunikacji oraz mieszkalnictwo,
- B) strefa zachodnia** (funkcja rolnicza) - obejmująca głównie tereny rolne w obrębach: Baranowice, Bełcz Górny, Bełcz Mały, Chocieborowice, Cieszkowice, Czarnomorsko, Czeladź Wielka, Dochowa, Drozdowice Małe, Drozdowice Wielkie, Górka Wąsoska, Kamień Górski, Lechitów, Lubiel, Płoski, Rudna Mała, Rudna Wielka, Sułów Wielki, Wiewierz, Wrząca Śląska, Wrząca Wielka, Zbaków Dolny, Zbaków Górny, preferowane funkcje to rolnictwo, przetwórstwo rolno-spożywcze, usługi, rzemiosło, mieszkalnictwo, mieszkalnictwo rekreacyjno-letniskowe,
- C) strefa wschodnia** (funkcja rekreacyjno-rolnicza) – obejmująca głównie tereny leśne i rolne w obrębach : Bartków, Gola Wąsoska, Kąkolno, Ługi, Ostrawa, Pobiel, Świniary, Wiklina, Wodniki preferowane funkcje to gospodarka leśna, turystyka rowerowa i weekendowa, wypoczynek, rekreacja (jeździectwo, wędkarstwo), rolnictwo, mieszkalnictwo rekreacyjno-letniskowe,

Wąsosz będący największą jednostką osadniczą w gminie posiada wyraźnie wykształconą strukturę funkcjonalno – przestrzenną: centrum o charakterze handlowo – usługowym, północna część mieszkaniowo-usługowa oraz południowa o funkcji produkcyjnej.

2.1. Wskaźniki społeczne na potrzeby diagnozy

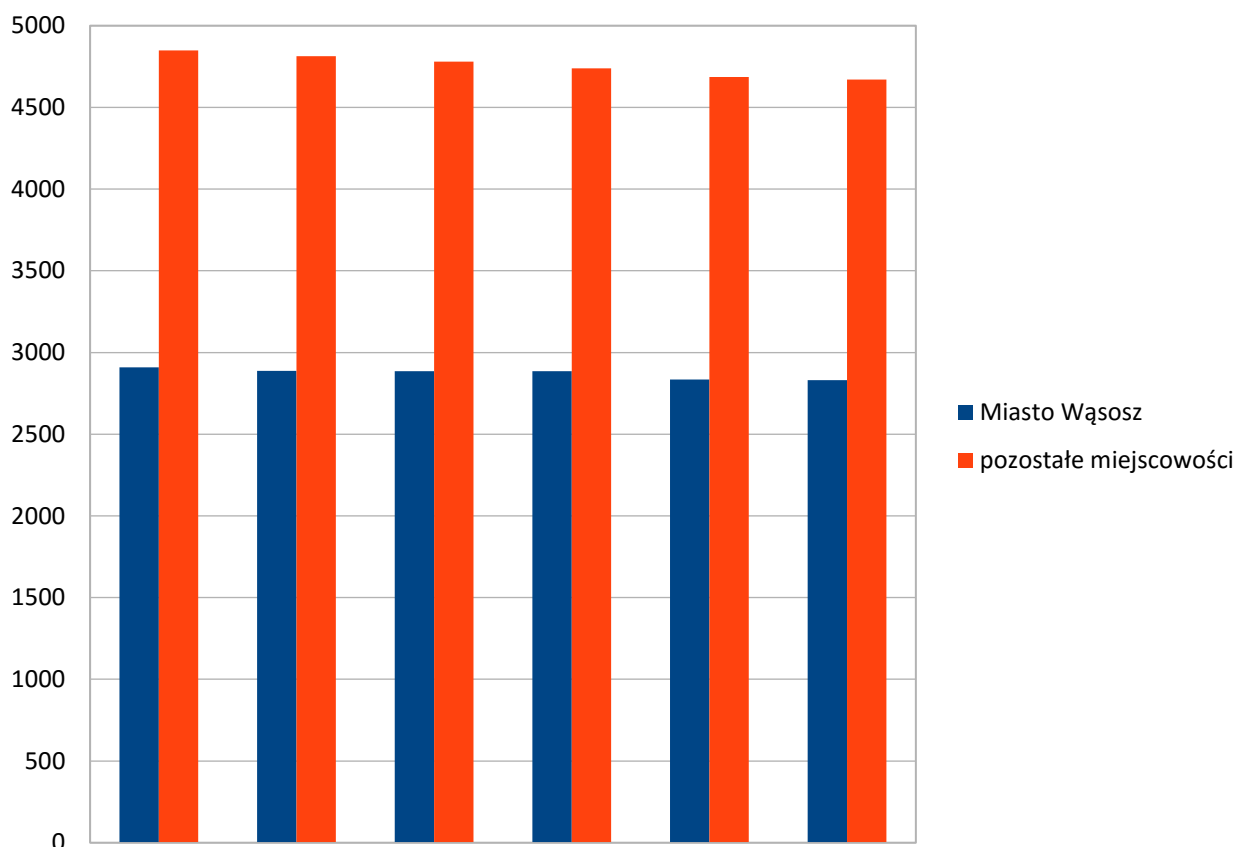
5

2.1.1 Demografia

Gmina Wąsosz należy do grupy mniejszych, pod względem liczby ludności, gmin w województwie dolnośląskim. Na dzień 31.12.2015 gmina Wąsosz liczy **7501 mieszkańców**. W samym Wąsoszu zamieszkuje 2830 osób. Najliczniejszymi wioskami w obrębie gminy są: Pobiel, zamieszkiwany przez 455 mieszkańców, Lubiel, zamieszkiwany przez 329 mieszkańców i Czeladź Wielka, zamieszkiwana przez 311 mieszkańców. Natomiast najmniejszą pod względem liczby mieszkańców – Ostrawa w której przebywa 12 osób.¹ (Tabela 1)

W latach 2010 – 2015 na terenie miasta i gminy Wąsosz wystąpił spadek liczby mieszkańców o 258 osób (3.3%), przy czym jest on wyższy na terenie wiejskiej części gminy niż na terenie miasta (3,67% wobec 2,75%). Na terenie miasta mieszka 37,7% wszystkich mieszkańców gminy.

Ilość mieszkańców ogółem dla Wąsosza i pozostałej części gminy w latach 2010 - 2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Wąsosz

¹Dane z Ewidencji Ludności Urzędu Miejskiego Wąsosza

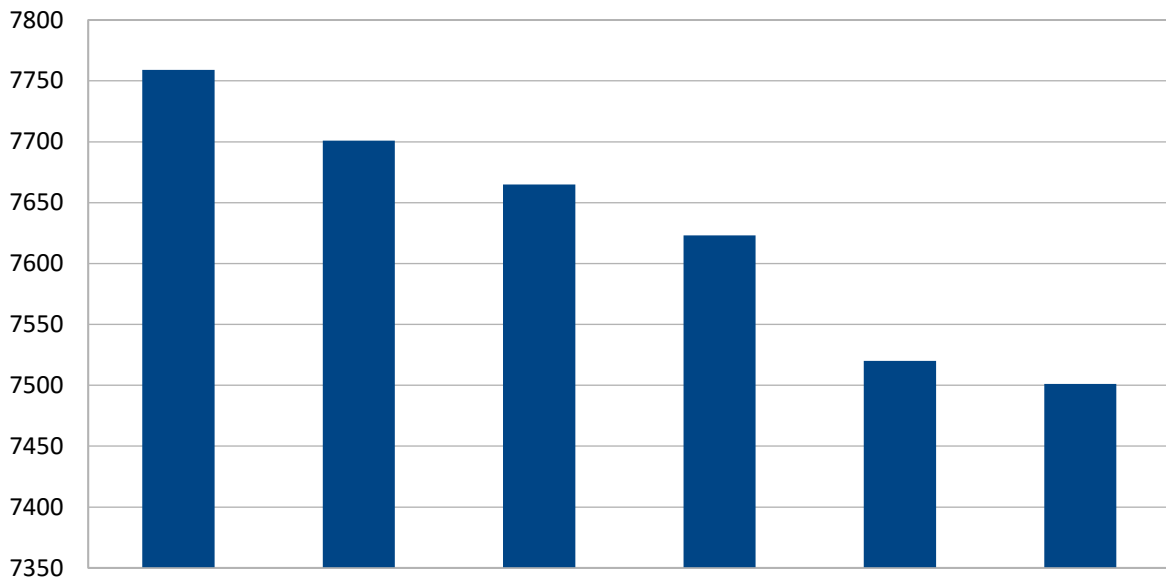

Miejscowość	Ilość mieszkańców		SALDO
	2011	2015	
Baranowice	60	55	-5
Bartków	50	45	-5
Bełcz Górny	90	88	-2
Bełcz Mały	164	146	-18
Borowna	76	72	-4
Chocieborowice	232	226	-6
Cieszkowice	222	210	-12
Czaple	15	13	-2
Czarnoborsko	141	149	8
Czeladź Wielka	307	311	4
Dochowa	133	119	-14
Drozdowice Małe	63	69	6
Drozdowice Wielkie	79	82	3
Gola Wąsoska	104	108	4
Górka Wąsoska	81	80	-1
Jawor	29	19	-10
Kamień Górski	279	248	-31
Kąkolno	22	23	1
Kobylniki	18	16	-2
Kowalowo	108	102	-6
Lechitów	75	66	-9
Lubiel	335	329	-6
Ługi	74	62	-12
Marysin	28	27	-1
Młynary	21	19	-2
Ostrawa	6	12	6
Płoski	169	166	-3
Pobiel	460	455	-5
Podmieście	74	63	-11
Rudna Mała	93	93	0
Rudna Wielka	155	165	10
Sądowel	16	20	4
Stefanów	14	17	3
Sułów Wielki	89	87	-2
Świniary	97	92	-5
Unistawice	51	44	-7
Wiewierz	207	190	-17
Wiklina	102	99	-3
Wodniki	102	101	-1
Wrząca Wielka	124	121	-3
Wrząca Śląska	64	64	0
Wąsosz	2887	2830	-57
Zbaków Dolny	55	60	5
Zbaków Górny	110	119	9
Zubrza	20	19	-1
SUMA	7701	7501	-200

6

Tabela 1; Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Wąsosz
 Na przestrzeni ostatnich kilku lat zauważyć można systematyczną tendencję spadkową. Gmina Wąsosz na dzień 31.12.2015 liczyła 7501 mieszkańców. W porównaniu do danych z 31.12.2011 .

Ilość mieszkańców Gminy Wąsosz w latach 2010 - 2015

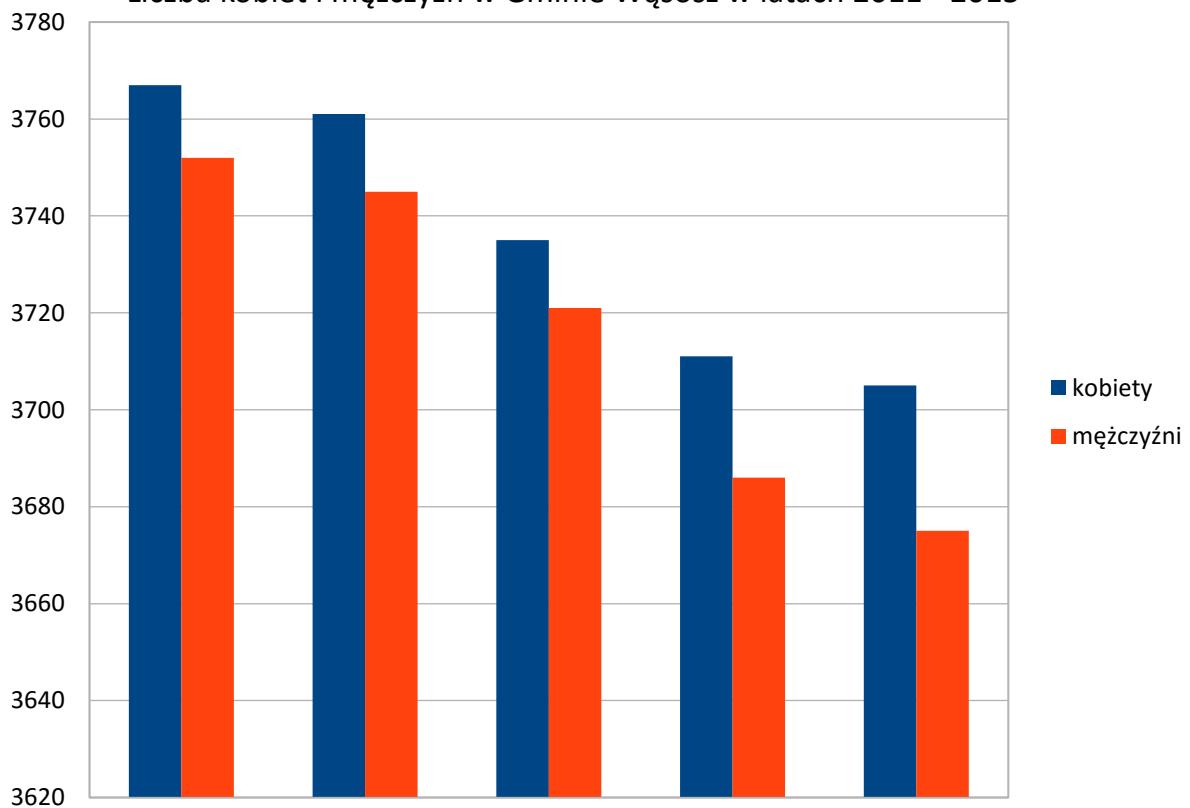

odnotowano spadek liczby mieszkańców o równo 200 osób.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Wąsosz

W ostatnich kilku latach zauważalna jest również niewielka dysproporcja w strukturze płci.

Liczba kobiet i mężczyzn w Gminie Wąsosz w latach 2011 - 2015

Zaobserwowano nieznaczny wzrost stosunku liczby kobiet do liczby mężczyzn.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

W całym kraju obserwuje się systematyczne postępowanie procesu starzenia się społeczeństwa. W przypadku miasta i gminy Wąsosz liczba ludności w wieku produkcyjnym od 2012 roku zaczęła stopniowo maleć, przewidywane jest również pogłębienie spadku liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym. Sytuacja demograficzna Wąsosza nie odbiega od ogólnych trendów zachodzących od kilkunastu lat w kraju, jest porównywalna z innymi miastami o podobnej wielkości, jednakże notowany spadek ludności nie jest zjawiskiem korzystnym dla przyszłego rozwoju populacji miasta.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

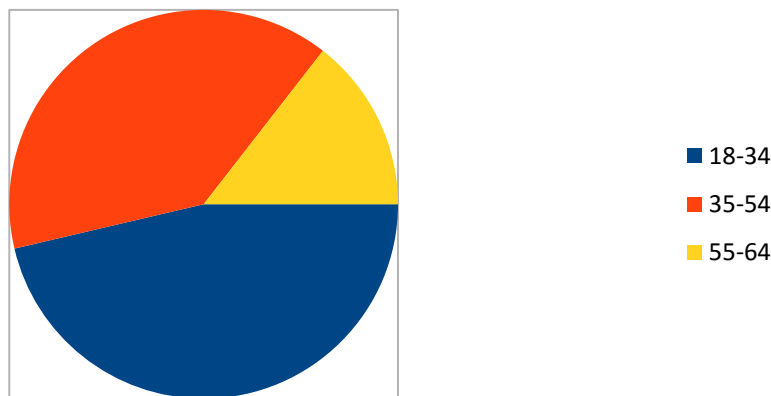
W analizie sytuacji demograficznej miasta i gminy Wąsosz wzięto również pod uwagę wskaźnik obciążenia demograficznego, czyli miarę pokazującą relację pomiędzy liczbą osób w wieku poprodukcyjnym i wieku produkcyjnym – liczbę osób w wieku poprodukcyjnym (emerytalnym) przypadającą na 100 osób pracujących. Średnia dla gminy wynosi 28%, czyli na 100 osób pracujących przypada 28 osób w wieku poprodukcyjnym².

2.1.2 Bezrobocie

Na koniec 2015 roku stopa bezrobocia (udział liczby bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym) wyniosła w Gminie Wąsosz 11,2%. W Powiatowym Urzędzie Pracy w Górze zarejestrowanych było 518 osób z terenu gminy, czyli 6,9% ogółu mieszkańców. Najwięcej bezrobotnych i poszukujących pracy znajduje się w przedziale wiekowym 18-34, i jest to 240 osób. Najmniej znajduje się w przedziale wiekowym 55-64, i jest to 75 osób.³

Liczba bezrobotnych oraz poszukujących pracy według wieku w Gminie Wąsosz w 2015 roku

Źródło:

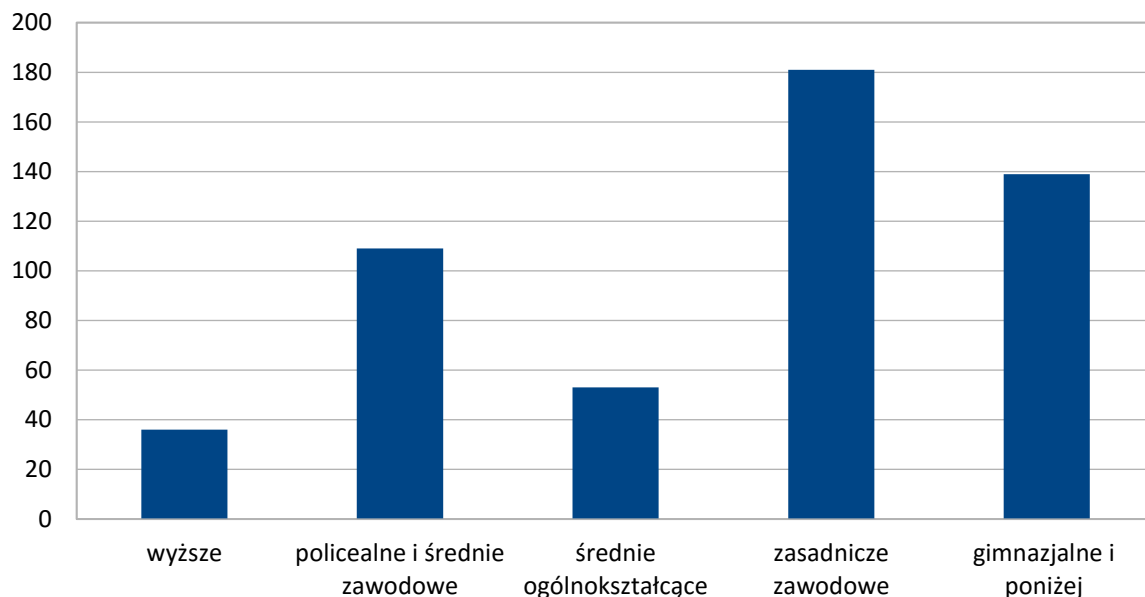
Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Górze

W Gminie Wąsosz jest obecnie 518 bezrobotnych. Wśród nich dominują osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i niższym (w sumie stanowią aż 61,7% osób bez pracy). Wśród bezrobotnych najrzadziej spotkamy osoby z wykształceniem wyższym i średnim ogólnokształcącym, które stanowią łącznie 17,1% wszystkich bezrobotnych i poszukujących pracy w Gminie Wąsosz. Strukturę bezrobotnych ze względu na wykształcenie prezentuje poniższy wykres.

²Dane z Głównego Urzędu Statystycznego

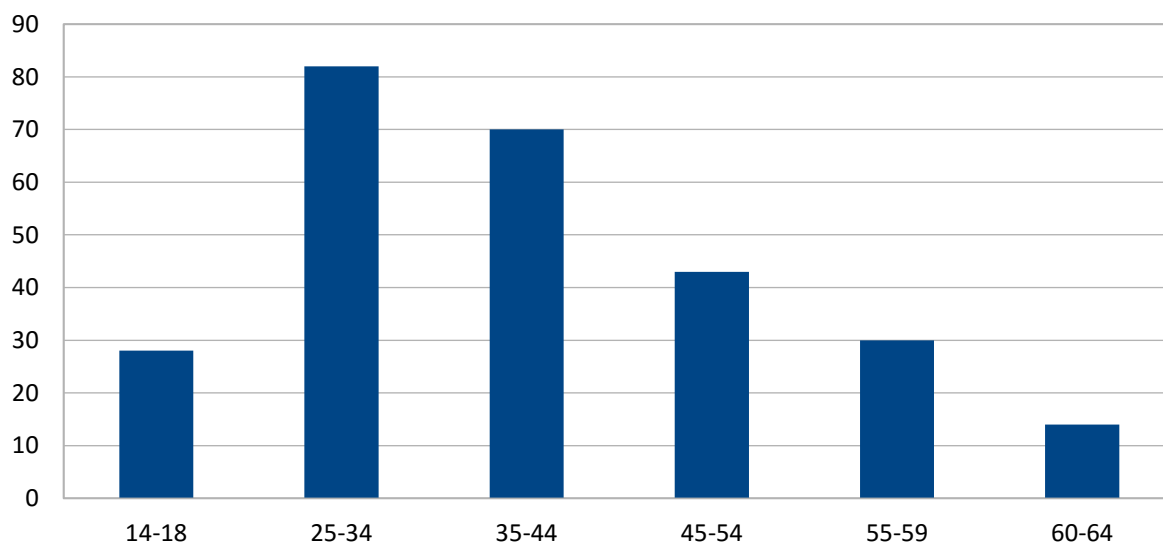
³Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Górze

Liczba bezrobotnych oraz poszukujących pracy według wykształcenia w Gminie Wąsosz w 2015 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Pracy w Górze

Liczba długotrwale bezrobotnych oraz poszukujących pracy według wieku w Gminie Wąsosz w 2015 roku

Należy podkreślić, że od kilku lat następował sukcesywny wzrost bezrobocia. Spośród 518 mieszkańców zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Górze, prawie 52% znajduje się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, są to osoby długotrwale bezrobotne. Analiza liczby osób bezrobotnych i poszukujących pracy będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w gminie Wąsosz pozwala na wyodrębnienie grup wiekowych wymagających szczególnych form wsparcia. Najliczniejszymi grupami długotrwale bezrobotnymi są osoby w wieku 25-34 i 35-44. Osobami wymagającej szczególnej opieki są również osoby powyżej 50 roku życia. Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Górze

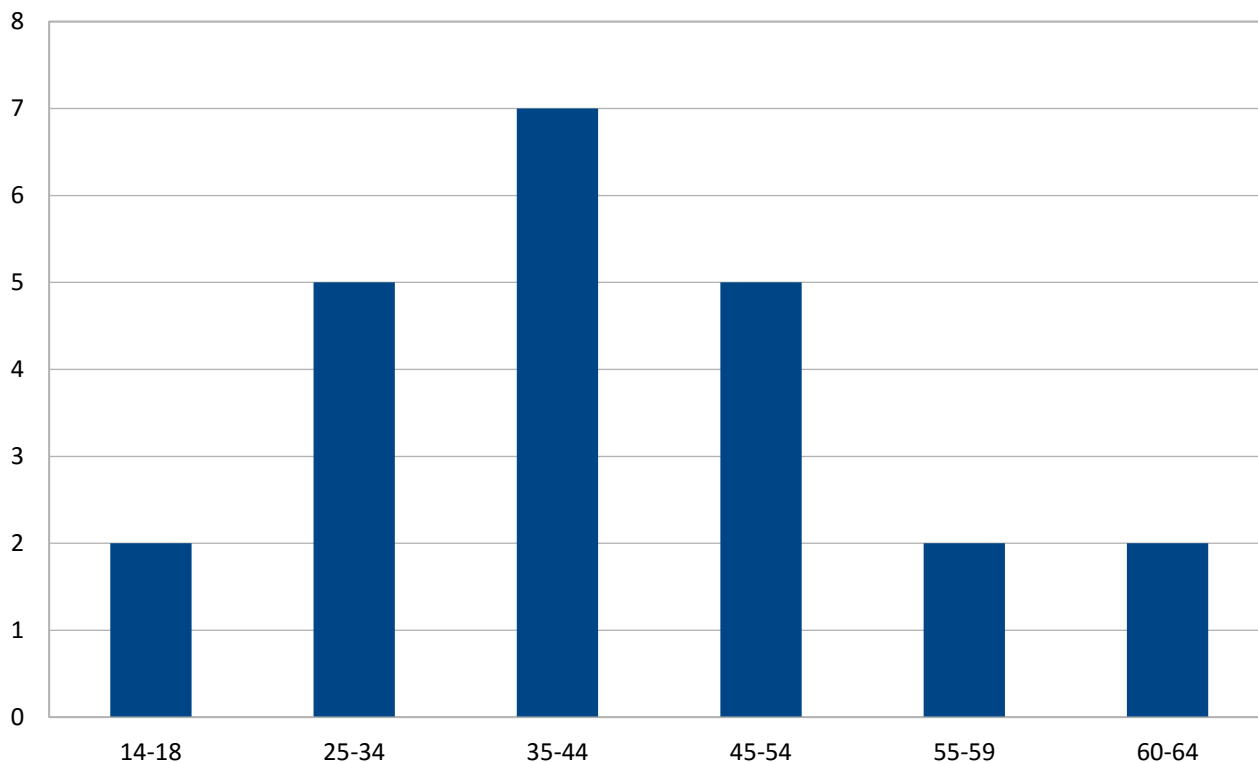
Kolejną grupą wymagającą szczególnych form wsparcia są niepełnosprawni bezrobotni¹⁰ poszukujący pracy. Ich liczba zmienia się z roku na rok. W 2015 roku było to 18 osób, czyli 3,4% wszystkich bezrobotnych i poszukujących pracy w Gminie Wąsosz⁴. Grupy są szczególnie narażone na marginalizację społeczną i ekonomiczną. Niezbędne jest podejmowanie działań mających na celu aktywizację zawodową mieszkańców gminy. Szczególny nacisk powinien być położony na wsparcie grup znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku, czyli na wcześniej wspomniane osoby starsze 50+, osoby niepełnosprawne, osoby długotrwale bezrobotne a także kobiety i osoby z niskimi kwalifikacjami.

---

⁴Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Górze

Liczba niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy w
Gminie Wąsosz w latach 2011-2015

Liczba bezrobotnych oraz poszukujących pracy korzystających ze
świadczeń pomocy socjalnej według wieku w Gminie Wąsosz w 2015
roku

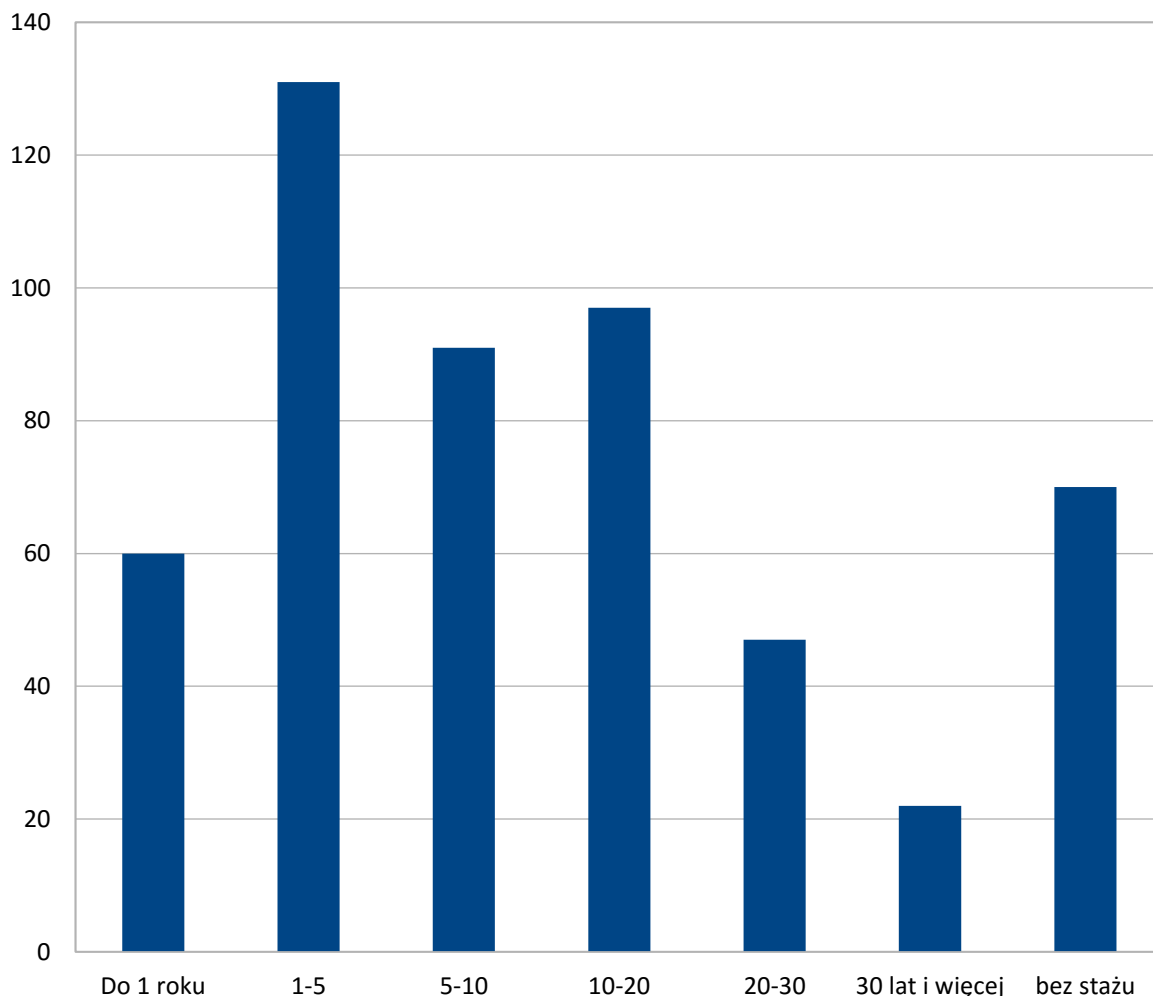

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Górze
W Gminie Wąsosz w 2015 roku 4,5% osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy korzystało ze świadczeń pomocy socjalnej. Najliczniejszą grupą przyjmującą te świadczenia były osoby w wieku 35-44.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Górze

Aż 13,5% wszystkich bezrobotnych i poszukujących pracy w Gminie Wąsosz w 2015 roku nie posiadało żadnego stażu pracy, a 25,3% wszystkich bezrobotnych i poszukujących pracy posiada staż wahający się w przedziale 1-5 lat. Są to alarmujące statystyki, niezbędne są działania umożliwiające

Liczba bezrobotnych oraz poszukujących pracy według stażu pracy
w Gminie Wąsosz w 2015 roku

zdobycie tym osobom stażu pracy. Szczególną opieką należy objąć również osoby posiadające bardzo duży staż pracy (30 lat i więcej). W 2015 roku były to 22 osoby⁵.

2.1.3. Problemy społeczne

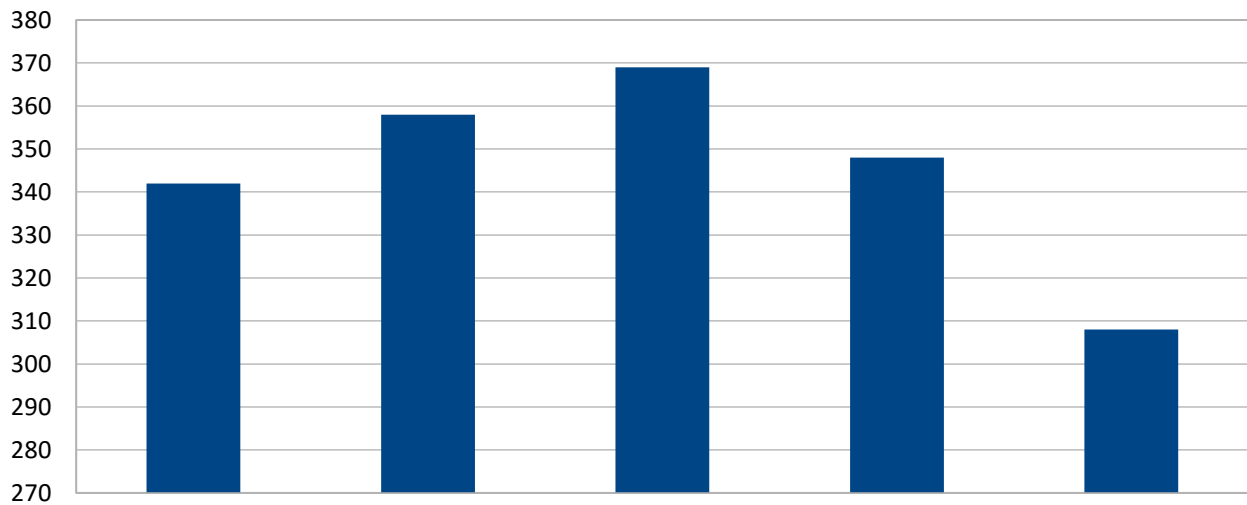
Przy analizie problemu społecznego w postaci ubóstwa, wzięto pod uwagę wskaźnik liczby osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa. Według danych na dzień 02.06.2016 z Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąsoszu w Gminie Wąsosz z pomocy społecznej korzystało 308 rodzin. Liczba osób w tych rodzinach wynosiła 908, czyli nieco ponad 12% wszystkich mieszkańców gminy.

27,9% korzystających z pomocy zamieszkuje na terenie miasta. Po dokładniejszej analizie miejsca zamieszkania tych osób można stwierdzić, że spośród miejscowości wiejskich najczęściej takich osób występuje w Czeladzi Wielkiej (71 osób), Pobielu i Lubielu (po 55 osób). (Tabela 2) W prawie 1/3 przypadków osób korzystających z pomocy powodem jej udzielenia było ubóstwo⁶.

⁵Dane z Urzędu Pracy w Górze

⁶Na podstawie danych z OPS w Wąsoszu

Liczba rodzin w Gminie Wąsosz korzystających ze wsparcia ogółem

W porównaniu do lat poprzednich liczba rodzin korzystających ze wsparcia w Gminie Wąsosz zmniejszyła się do 308 rodzin.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z OPS w Wąsoszu

Rodziny objęte pomocą społeczną w 2015 roku

Miejscowość	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
Baranowice	2	4
Bartków	4	12
Bełcz Górny	5	11
Bełcz Mały	10	30
Chocieborowice	10	28
Cieszkowice	3	8
Czarnoborsko	9	29
Czeladź Wielka	20	71
Dochowa	7	12
Drozdowice Małe	3	8
Drozdowice Wielkie	3	11
Gola Wąsoska	7	23
Górka Wąsoska	4	14
Jawor	1	1
Kamień Górski	9	28
Kobylniki	2	5
Kowalowo	6	14
Lechitów	9	18
Lubiel	15	55
Ługi	1	2
Marysin	1	4
Ostrawa	1	5
Pobiel	16	55
Podmieście	7	20
Płoski	7	22
Rudna Mała	6	12

Rudna Wielka	6	15	14
Sułów Wielki	3	12	
Świniary	1	1	
Unistawice	1	1	
Wiewierz	12	32	
Wiklina	4	14	
Wodniki	3	12	
Wrząca Wielka	2	7	
Wrząca Śląska	5	25	
Wąsosz	93	253	
Zbaków Dolny	4	11	
Zbaków Górny	2	11	
Zubrza	4	12	
RAZEM	308	908	

Tabela 2; Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z OPS w Wąsoszu

2.1.4 Przestępczość

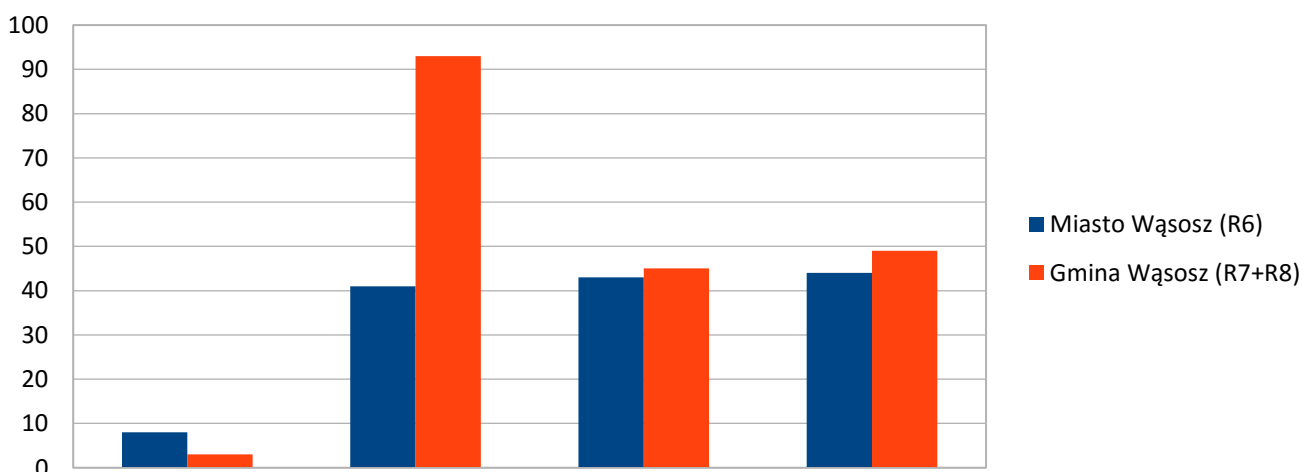
Zasięg działania Rewiru Dzielnicowych w Wąsoszu obejmuje cały teren gminy Wąsosz. Teren też dzieli się na trzy rejony: *rejon 6* obejmujący miasto Wąsosz; *rejon 7 (północny)* obejmujący Pobiel, Bełcz Mały, Bełcz Górny, Lechitów, Sądowel, Wodniki, Cieszkowice, Rudna Mała, Rudna Wielka, Wiewierz, Zbaków Dolny, Zbaków Górny, Czarnoborsko, Gola Wasoska, Zubrza, Kąkolno, Młynary, Świniary, Borowna, Sułów Wielki, Wiklina, Dochowa oraz *rejon 8 (południowy)* obejmujący Jawor, Unistawice, Ługi, Bartków, Lubiel, Czaple, Płoski, Kamień Górski, Wrząca Śląska, Wrząca Wielka, Drozdowice Małe, Drozdowice Wielkie, Ostrawa, Chocieborowice, Kowalowo, Czeladź Wielka, Baranowice, Stefanów, Marysin i Kobylniki.

Ogólna liczba zgłoszonych przestępstw w Gminie Wąsosz w 2015 roku wynosi 93 dla całej gminy.

W rejonie 6 zanotowano 44 przestępstwa a łącznie w rejonach 7 i 8 zanotowano 49 przestępstw.

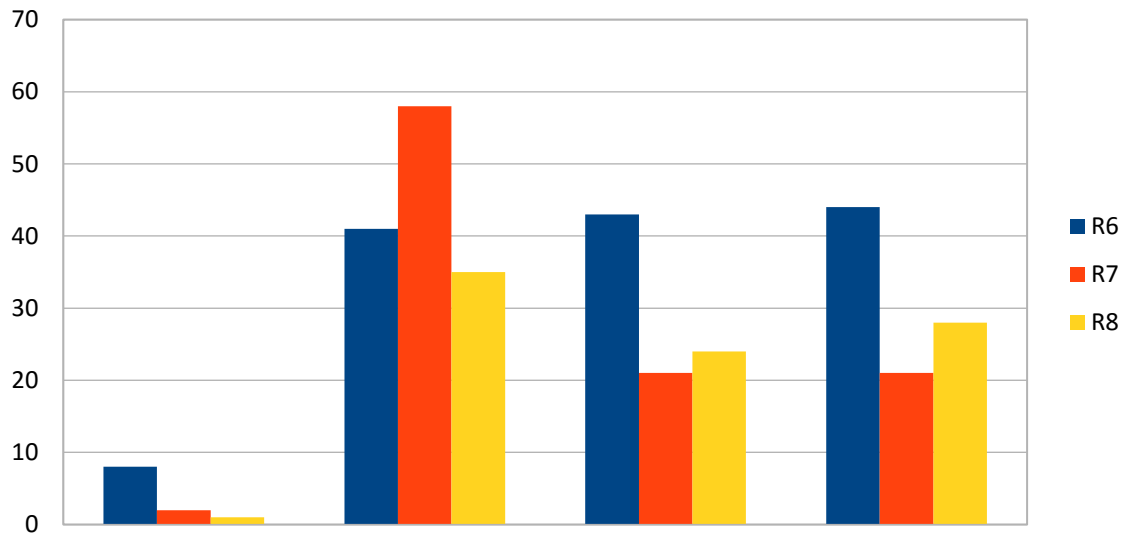
Porównując statystyki z latami ubiegłymi liczba przestępstw zgłoszonych od 2014 roku utrzymuje się na podobnym poziomie. Wyjątek stanowi rok 2013 w rejonie 7 i 8, gdzie liczba przestępstw była niemal dwa razy większa niż obecnie.

Przestępstwa ogółem w Gminie Wąsosz w latach 2012 - 2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Górze (Rewir Dzielnicowych w Wąsoszu)

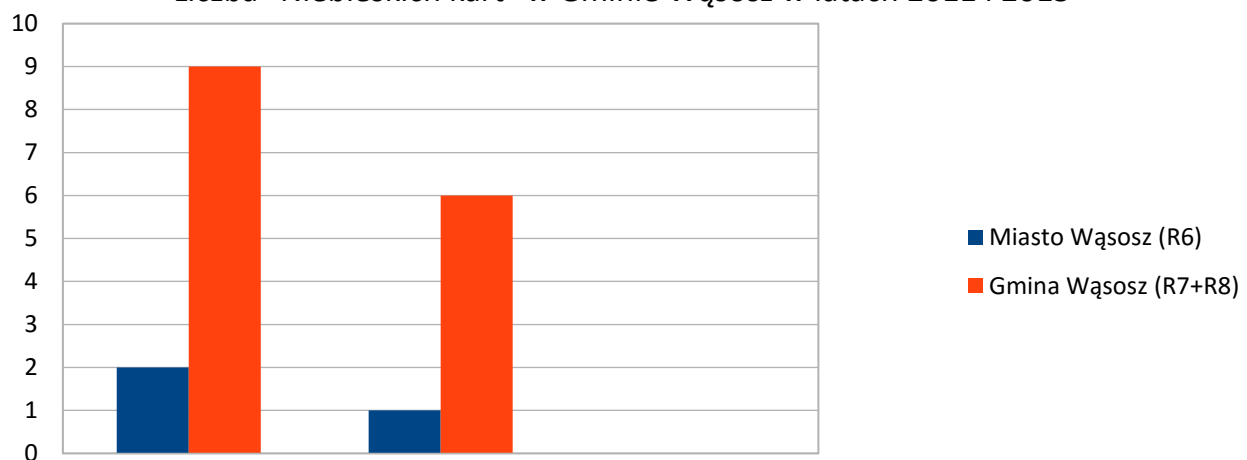
Przestępstwa ogółem w poszczególnych rejonach w Gminie Wąsosz w latach 2012 - 2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Górze (Rewir Dzielnicowych w Wąsoszu)

Wskaźnik przestępczości dla Gminy Wąsosz obliczony na podstawie dostarczonych przez Komendę Powiatową Policji w Górze danych w 2015 roku wynosi 12,4‰ (liczba przestępstw zgłoszonych przez KSIP w przeliczeniu na 1000 mieszkańców).

Liczba "Niebieskich kart" w Gminie Wąsosz w latach 2011 i 2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Górze (Rewir Dzielnicowych w Wąsoszu)

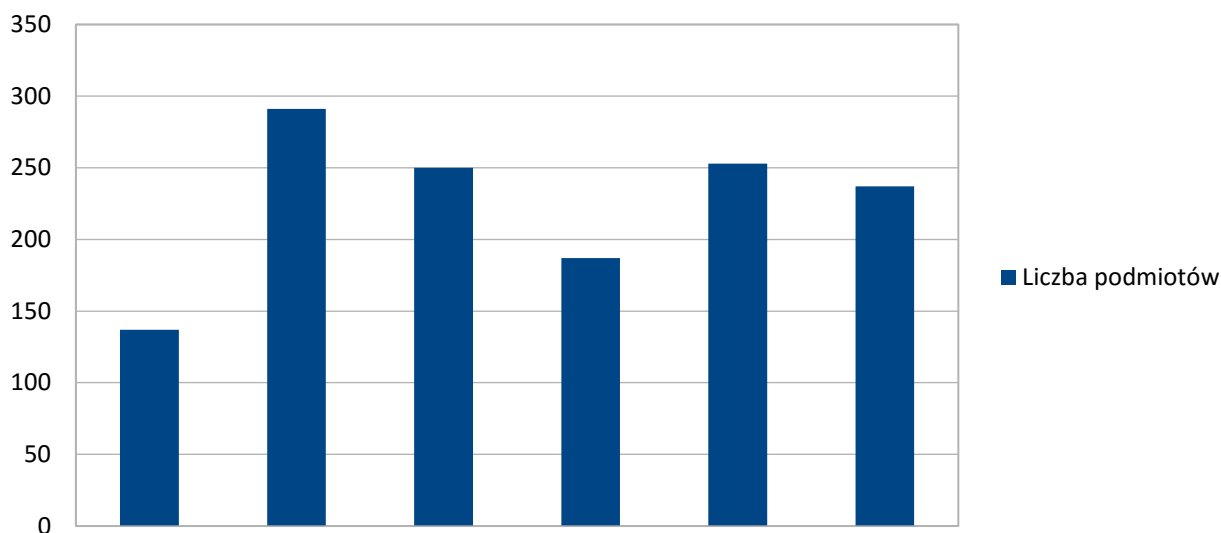
Drugi wskaźnik odnoszący się do przestępczości opiera się na liczbie wdrożonych procedur „Niebieskiej karty”. Ogranicza się zatem do przestępstw z zakresu przemocy w rodzinie. Ogółem w Gminie Wąsosz w 2015 roku założono 7 „Niebieskich kart”, w tym tylko jedną w mieście Wąsosz⁷.

2.2 Wskaźniki gospodarcze na potrzeby diagnozy

2.2.1 Przedsiębiorczość pozarolnicza

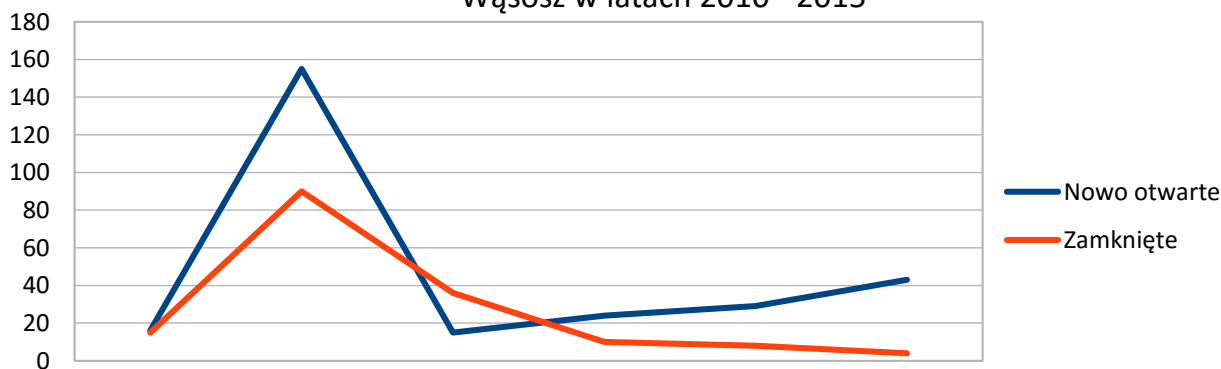
Na koniec 2015 roku w Gminie Wąsosz zarejestrowanych było 237 działalności gospodarczych. Stan ten był o 16 podmiotów mniejszy niż w roku poprzednim⁸.

Stan prowadzonych działalności gospodarczych w Gminie Wąsosz w latach 2010 - 2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ewidencji Ludności Urzędu Miejskiego Wąsosza

Liczba zamykanych i nowo otwieranych przedsiębiorstw w Gminie Wąsosz w latach 2010 - 2015

⁷Dane z Komendy Powiatowej Policji w Górze (Rewir Dzielnicowych w Wąsoszu)

⁸Dane z Ewidencji Ludności Urzędu Miejskiego w Wąsoszu

Innym wskaźnikiem dotyczącym przedsiębiorczości w Gminie Wąsosz jest stosunek liczby zamykanych do nowo otwieranych przedsiębiorstw. Dla całej gminy wskaźnik ten wyniósł w 2015 roku 9,3%.

2.2.2 Rolnictwo

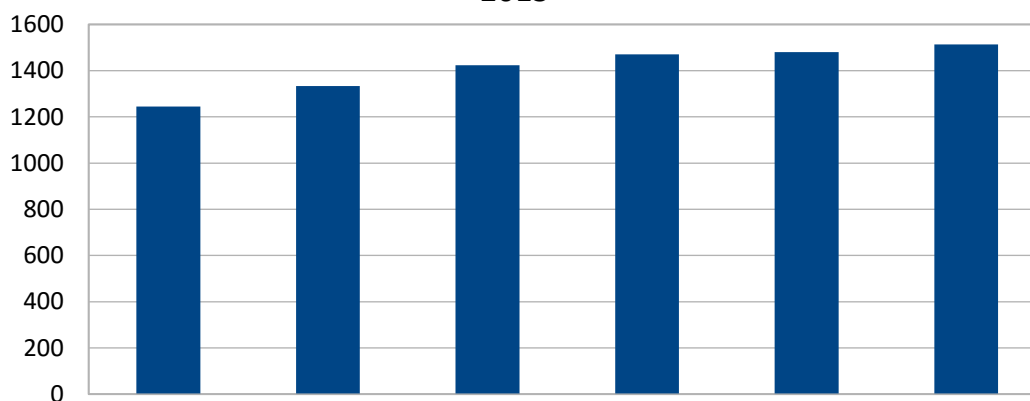
Rolnictwo jest szczególnie istotnym sektorem w gospodarce Gminy Wąsosz. Korzystne warunki przyrodnicze i kompleksy dobrych gleb sprzyjały rozwojowi tego sektora. Użytki rolne mają największy udział w strukturze użytkowania terenu, zajmują obszar 13 183 ha, stanowiąc 67,2%, przed lasami i gruntami leśnymi, które stanowią 26,6%.

Na obszarze wiejskim gminy znajduje się 12 953 ha użytków rolnych, a pozostałe, czyli 230 ha – zlokalizowane jest w granicach miasta Wąsosz. Od 2010 roku można zauważyć stopniowy wzrost liczby gospodarstw w Gminie Wąsosz, zwłaszcza tych mniejszych, o powierzchni 1-5 ha⁹.

Liczba

Liczba gospodarstw ogółem w Gminie Wąsosz w latach 2010

- 2015

ubezpieczonych rolników Gminy Wąsosz od 2013 roku utrzymuje się na podobnym poziomie, z niewielkim spadkiem w roku ubiegłym (Tabela 3).

Rok	Miasto Wąsosz	Gmina Wąsosz
2013	61	556
2014	62	540
2015	62	494

Tabela 3 „Liczba ubezpieczonych rolników w Gminie Wąsosz w latach 2013-2015”;

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ewidencji Ludności Urzędu Miejskiego Wąsosza

części organicznych i mułków; jedynie obszary terasy nadzalewowej posiadają warunki korzystne dla osadnictwa

⁹Dane z Ewidencji Ludności Urzędu Miejskiego w Wąsoszu

2.3. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska kulturowego

18

Gmina Wąsosz posiada ukształtowaną na przestrzeni dziejów specyfikę kulturową, świadectwem czego jest różnorodność zabytków. Różnorodność zasobów dziedzictwa kulturowego, urozmaicone warunki naturalne, pozwalają na postrzeganie gminy jako obszaru atrakcyjnego turystycznie i rekreacyjnie. Najcenniejsze zasoby dziedzictwa kulturowego zostały wpisane do rejestru zabytków. W gminie istnieje znaczna liczba zabytków ujęta w ewidencji gminnej. W ewidencji gminnej zdecydowaną większość stanowią budynki inwentarskie, w tym: obory, owczarnie, stodoły, spichrze, stajnie, budynki mieszkalne.

Dziedzictwo kulturowe jest elementem ładu przestrzennego jako dobra publicznego, stanowi także potencjał dla rozwoju turystyki, wymaga jednak nowego podejścia do jego wykorzystania poprzez przygotowanie odpowiednich produktów turystycznych. Dziedzictwo kulturowe obejmuje nie tylko obiekty i zespoły objęte ochroną prawną, ale całość krajobrazu kulturowego, którego ochrona jest jednym z koniecznych warunków rozwoju zrównoważonego. Gmina posiada znaczący, lecz zdegradowany potencjał dziedzictwa kulturowego.

Ustala się następujące zasady ochrony środowiska kulturowego:

- zachowanie obiektów zabytkowych poprzez ich konserwację, rewaloryzację, adaptację do współczesnych potrzeb i wymogów,
- zachowanie i porządkowanie historycznych układów urbanistycznych oraz porządkowanie ich struktury przestrzennej,
- rozwój budownictwa w oparciu o istniejące zabytki na zasadzie kontynuacji cech przestrzennych – kształtowanie skali i formy nowej zabudowy w nawiązaniu do historycznej, jako jej twórczej interpretacji,
- rozwój turystyki poprzez wykorzystanie zabytków architektury jako walorów krajoznawczych,
- utrzymanie stref ochrony konserwatorskiej,
- przekształcanie oraz waloryzację obiektów dysharmonijnych i obszarów zdegradowanych,
- podporządkowanie i wpisywanie nowej zabudowy w krajobraz.

Dla osiągnięcia określonego wyżej celu w zakresie ochrony zabytków określa się następujące kierunki działań:

- wyznacza się strefy ochrony konserwatorskiej oraz ustala zasady postępowania w ich obrębie w procesie zagospodarowania terenu,
- utrzymuje się status ochronny obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa dolnośląskiego; ochroną proponuje się objąć również obiekty ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków architektury i budownictwa,
- wyznacza się obszary i obiekty do przekształceń i rehabilitacji, waloryzacji oraz ustala się zasady ich zagospodarowania,
- proponuje się opracowanie i realizowanie programu konserwatorskiego w celu ratowania najcenniejszych obiektów o walorach kulturowych,
- proponuje się opracowanie i uchwalenie lokalnej polityki finansowej i preferencyjnej dla ratowania obiektów o walorach kulturowych, a także opracowanie systemu promocji dla noworealizowanych obiektów o twórczych rozwiązaniach architektonicznych, w szczególności dla obiektów projektowanych i realizowanych w tradycyjnej konstrukcji i formie,

Dla realizacji określonego celu w zakresie ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego określa się w szczególności:

- Obszary i obiekty objęte ochroną konserwatorską**

- 1) cmentarze,
- 2) stanowiska archeologiczne,
- 3) obiekty architektury i budownictwa wpisane do rejestru zabytków,
- 4) obiekty architektury i budownictwa wpisane do ewidencji zabytków.

19

Wprowadza się zróżnicowane pod względem przedmiotu ochrony i reżimów ochronnych, strefy ochrony konserwatorskiej. Objęto nimi obszary uznane za szczególnie ważne pod względem przekazu kulturowego.

wyznacza się następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

- strefę ścisłej ochrony konserwatorskiej,
- strefę ochrony konserwatorskiej,
- strefę ochrony krajobrazu,
- strefę ochrony ekspozycji,
- strefę ścisłej ochrony archeologicznej,
- strefę obserwacji archeologicznej,
- strefy ochrony zabytkowych układów zieleni – parki, cmentarze, tereny pocmentarne.

Strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej

Strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej powinna obejmować obszar, na którym elementy dawnego, historycznego układu przestrzennego tj. rozplanowanie, zabudowa zachowały się w stanie nienaruszonym lub został on jedynie nieznacznie zniekształcony. Obszar ten uznany jest za szczególnie ważny jako materialne świadectwo historyczne i kulturowe.

Zakłada się bezwzględny priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich nad względami wynikającymi z działalności inwestycyjnej, gospodarczej i usługowej, jak też pierwszeństwo działań rewaloryzacyjnych oraz wymagań konserwatorskich przy realizacji robót budowlanych oraz zmianach zagospodarowana.

Działania zmierzają do zachowania i ucytelnienia historycznego układu przestrzennego, i konserwacji jego elementów, takich jak: zabudowa, rozplanowanie ciągów komunikacyjnych, nawierzchnia, historyczna linia zabudowy, kompozycja wewnątrz urbanistycznych, układy zieleni zabytkowej, cieków czy zbiorniki wodne, jak też zachowania sposobu użytkowania gruntów. Dąży się też do utrzymania historycznych podziałów własnościowych i sposobu użytkowania gruntów.

Wszelka działalność inwestycyjna, budowlana, jak również przebudowy, remonty, adaptacje, dostosowywanie do współczesnych funkcji, czy też dokonywanie podziałów nieruchomości znajdujących się w obszarze strefy wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Należy stosować materiały występujące w lokalnym budownictwie historycznym, pokrycia dachów z dachówki ceramicznej.

Strefa jest równoznaczna ze strefą ścisłej ochrony archeologicznej; na wszelkie prace ziemne w jej obszarze wymagane jest uzyskanie pozwolenia konserwatorskiego na prace archeologiczne i wykopaliskowe.

Ratownicze badania archeologiczne pozwolą określić pierwotne linie zabudowy, historyczne podziały działek, szerokość zabudowy historycznej, która winna znaleźć odzwierciedlenie w projektowanych elewacjach budynków. Należy liczyć się także z koniecznością zachowania w nowej zabudowie czy zagospodarowaniu terenu wartościowych relikwów historycznej zabudowy (piwnic, murów) i ekspozycji w nawierzchni zarysów dawnej zabudowy, wjazdów, bram itp. Nakazuje się odtworzenie historycznej zabudowy uzupełniającej zgodnie z przekazami ikonograficznymi oraz wynikami badań archeologiczno - architektonicznych.

Dla obszarów i obiektów szczególnie cennych pod względem historycznym i architektonicznym należy wprowadzić program rewaloryzacji wraz z terenami przyległymi, na podstawie jednolitej

koncepcji przestrzenno-architektonicznej (również uwzględniającej uporządkowanie stanu władania nieruchomościami). 20

W gminie Wąsosz strefę ścisłej ochrony konserwatorskiej, wyznaczono dla następujących obszarów:

- Wąsosz - dla obszaru centrum staromiejskiego,
- Bełcz Mały - dla zespołu folwarcznego
- Chocieborowice - dla zespołu dworsko-folwarcznego z parkiem,
- Czeladź Wielka - dla zespołu kościelnego (kościół p.w. św. Stanisława - dawna kaplica pomocnicza, cmentarz poewangelicki), oraz dla zespołu folwarcznego,
- Kamień Górowski - dla zespołu dworsko-folwarcznego z parkiem,
- Kowalewo - dla zespołu dworsko-folwarcznego z parkiem,
- Ługi - dla zespołu kościelnego (kościół filialny p.w. św. Wniebowzięcia NMP, dawna plebania - obecnie szkoła),
- Rudna Mała - dla zespołu pałacowo-folwarcznego,
- Sądowel - dla zespołu kościelnego (kościół filialny p.w. MB Królowej Świata, kaplica, zespół plebanii),
- Sułów Wielki - dla zespołu kościelnego (kościół parafialny p.w. św. Piotra i Pawła, plebania, cmentarz poewangelicki),
- Wiklina - dla zespołu pałacowo-folwarcznego wraz z parkiem,
- Wrząca Śląska - dla zespołu dworsko-folwarcznego wraz z parkiem.

W strefie obowiązują następujące wymogi konserwatorskie:

- zachować historyczny układ przestrzenny (tj. rozplanowanie dróg, ulic i miedzuchów, placów, historycznych zbiorników wodnych, przebieg linii zabudowy, kompozycję wnętrza urbanistycznych, kompozycję historycznej zieleni) oraz poszczególne elementy tego układu (tj. historyczne nawierzchnie ulic, placów i chodników, historyczne obiekty techniczne, zabudowę, małą architekturę i zieleni);
- obowiązują działania odtworzeniowe i rewaloryzacyjne;
- konserwować zachowane elementy układu przestrzennego;
- dostosować współczesną funkcję do wartości zabytkowych obiektów i obszarów położonych w strefie; w przypadku inwestycji nowych należy preferować te z nich, które stanowią rozszerzenie lub uzupełnienie już istniejących form zainwestowania terenu, przy założeniu maksymalnego zachowania i utrwalenia istniejących już relacji oraz pod warunkiem, iż nie kolidują one z historycznym charakterem obiektu;
- poszczególne obiekty o wartościach zabytkowych należy poddać restauracji i modernizacji technicznej z dostosowaniem obecnej lub projektowanej funkcji do wartości obiektu;
- funkcje uciążliwe i degradujące wyeliminować;
- dostosować nową zabudowę do historycznej kompozycji przestrzenno-architektonicznej w zakresie lokalizacji, skali, gabarytów, rozplanowania, bryły, poziomu posadowienia parteru, kształtu i wysokości dachu, formy architektonicznej, podziałów architektonicznych, proporcji powierzchni murów i otworów, opracowania elewacji, detalu, kolorystyki, podziałów wewnętrznych okien i drzwi oraz nawiązać formami współczesnymi do lokalnej tradycji architektonicznej;

2.4 Kierunki rozwoju infrastruktury społecznej

Ogólne kierunki rozwoju infrastruktury społecznej

21

Na terenie gminy Wąsosz przewiduje się dalszy rozwój usług dla potrzeb mieszkańców oraz ludności zamieszkałej. W Studium zaznaczono niektóre istniejące obiekty usług podstawowych oraz ponadpodstawowych. Ze względu na skalę opracowania, na rysunku Studium wyodrębniono tylko niektóre tereny przeznaczone pod nowe usługi podstawowe, pozostawiając swobodę wyboru przyszłym inwestorom.

Istnieje konieczność poprawy oferty usługowej poprzez zwiększenie ilości punktów handlu, gastronomii, rzemiosła. Istnieje konieczność poprawy oferty usługowej poprzez zwiększenia ilości punktów (gabinety lekarskie i dentystyczne, obiekty handlu i gastronomii, świetlice, itp.). Postuluje się aby na terenie każdej wsi działał sklep spożywczy – przemysłowy oraz świetlica wiejska. Wsie zgodnie z lokalnym zapotrzebowaniem, należy wyposażyć w gospody, bary lub restauracje.

W okresie perspektywicznym zakłada się rozwój rzemiosła zwłaszcza związanego z otoczeniem rolnictwa.

Istniejąca na terenie gminy baza sportowo-turystyczno–rekreacyjna jest niewystarczająca dla potrzeb rozwoju gminy. W związku z projektowaną funkcją turystyczną gminy oraz rosnącym zapotrzebowaniem wyznaczono nowe tereny do rozwoju tego rodzaju usług. Przesłankami warunkującymi rozwój funkcji turystyczno – rekreacyjnej w gminie są: duże kompleksy leśne, lasy przydatne do rekreacji, czyste nieskażone środowisko, stawy, tereny atrakcyjne krajobrazowo, miejscowości z interesującymi zabytkami (Wąsosz, Górka Wąsoska, Sułów Wielki). Zaproponowano nowe tereny sportu i rekreacji oraz turystyki i wypoczynku w obrębie Kowalewo na terenach wyrobiska po eksploatacji kruszywa naturalnego. Postuluje się poprawienie jakości i ilości zainwestowania związanego z obsługą szlaków turystycznych (miejsca odpoczynku, itp.). Szczegółowy przebieg szlaków turystycznych i tras rowerowych należy zweryfikować i ostatecznie określić na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Zakłada się wyposażenie systemu tras rowerowych (z ewentualnym wykorzystaniem dróg powiatowych, gminnych, polnych i leśnych) w obiekty rekreacji związane z turystycznym ruchem rowerowym.

Tereny ważniejszych podstawowych i ponadpodstawowych usług na wydzielonych działkach (oświaty i wychowania, zdrowia, kultury, administracji i łączności, działalności finansowej, sportu, obsługi turystyki, handlu, gastronomii, rzemiosła i inne) wraz z niezbędnymi urządzeniami infrastruktury technicznej, drogami dojazdowymi, parkingami, placami manewrowymi oraz zielenią urządzoną.

Zasady zagospodarowania terenu i kształtowania zabudowy:

- budowa lub rozbudowa istniejących obiektów powinna nawiązywać skalą i gabarytami do lokalnej tradycji budownictwa,
- nie dopuszcza się lokalizacji obiektów oraz urządzeń usługowych i produkcyjnych mogących pogorszyć stan środowiska i stwarzających uciążliwość dla mieszkańców,
- postuluje się obowiązek wydzielenia w obrębie własności miejsc postojowych dla samochodów użytkowników stałych i przebywających okresowo.

2.5 Turystyka (walory)

Walorami warunkującymi rozwój turystyki i rekreacji na terenie gminy Wąsosz są: dolina rzeki Baryczy i Orli, urozmaicona rzeźba terenu, klimat, niski stopień zanieczyszczenia gleb i powietrza, małe zagrożenie ponadnormatywnym hałasem oraz kumulacja walorów kulturowych.

Tereny o atrakcyjnym środowisku przyrodniczym i krajobrazowym, do których niewątpliwie zalicza się dolina rzeki Baryczy i Orli, stanowi wyjątkowy potencjał możliwy do wykorzystania pod kątem oferty turystycznej. Odpowiednie zagospodarowanie tego obszaru, stanowi punkt wyjścia do

stworzenia produktów turystycznych zwiększających atrakcyjność gminy Wąsosz. Ukształtowanie terenu gminy jest urozmaicone, co jest pozostałością polodowcową.

Jakość powietrza atmosferycznego w gminie określa się jako dobrą, na co wpływ ma niewątpliwie rolniczy charakter terenu gminy, a także brak przemysłu, który stanowiłby źródło generowania związków zanieczyszczających powietrze atmosferyczne. Tereny podlegające ustawowej ochronie przed hałasem narażone są na przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie głównych drogowych powiązań transportowych, dotyczy drogi krajowej nr 36, oraz drogi wojewódzkiej nr 324. Pozostała część gminy nie jest zagrożona ponadnormatywnym hałasem.

O atrakcyjności gminy świadczą również elementy krajobrazu kulturowego. Można znaleźć tu liczne obiekty stanowiące atrakcje turystyczne, w grupie której wymienić należy: Wąsosz - dla obszaru centrum staromiejskiego,

- Bęcz Mały - dla zespołu folwarcznego
- Chocieborowice - dla zespołu dworsko-folwarcznego z parkiem,
- Czeladź Wielka - dla zespołu kościelnego (kościół p.w. św. Stanisława - dawna kaplica pomocnicza, cmentarz poewangelicki), oraz dla zespołu folwarcznego,
- Kamień Górski - dla zespołu dworsko-folwarcznego z parkiem,
- Kowalewo - dla zespołu dworsko-folwarcznego z parkiem,
- Ługi - dla zespołu kościelnego (kościół filialny p.w. św. Wniebowzięcia NMP, dawna plebania - obecnie szkoła),
- Rudna Mała - dla zespołu pałacowo-folwarcznego,
- Sądowel - dla zespołu kościelnego (kościół filialny p.w. MB Królowej Świata, kaplica, zespół plebanii),
- Sułów Wielki - dla zespołu kościelnego (kościół parafialny p.w. św. Piotra i Pawła, plebania, cmentarz poewangelicki),
- Wiklina - dla zespołu pałacowo-folwarcznego wraz z parkiem,
- Wrząca Śląska - dla zespołu dworsko-folwarcznego wraz z parkiem.

W warunkach społeczno-gospodarczych gminy Wąsosz rozwój funkcji turystycznej może stać się czynnikiem aktywizacji obszaru i źródeł dochodów ludności. Z rozwojem turystyki związane jest ożywienie innych gałęzi gospodarki t.j.: handel, gastronomia, transport, produkcja zdrowej żywności itp. Potrzeba rozwoju w zakresie turystyki i rekreacji wiąże się ściśle z szansą na poprawę sytuacji na rynku pracy, ale także z koniecznością poprawnego kształtowania ładu przestrzennego oraz niedopuszczenia do negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze.

Urozmaicone ukształtowanie terenu stwarza możliwość rozwoju różnorodnych form turystyki. Szczególnym obszarem z terenu gminy jest dolina rzeki Baryczy I Orli charakteryzująca się największym potencjałem do wykreowania przestrzeni publicznej z możliwością generowania nowych funkcji komercyjnych. W celu ochrony potencjału przyrodniczego warto byłoby skanalizować ruch turystyczny, m.in. poprzez stworzenie ścieżek turystycznych (rowerowych, pieszych, edukacyjnych związanych z historią i przyrodą), zaopatrzonych m.in. w urządzone miejsca do odpoczynku, kosze na odpady. Ze względu na ochronę powietrza atmosferycznego, powinno się promować turystykę rowerową, pieszą oraz spływy po rzece. Na terenie gminy nasilenie ruchu turystycznego będzie występować w sezonie wiosennym i letnim. Należy zatem rozważyć starania w zakresie przygotowania oferty całorocznej np. szlaki konne, wędkarstwo (jest potencjał w postaci stawów w miejscowościach Kowalowo, Drozdowice Małe). W obszarze gminy istnieją uwarunkowania przyrodniczo-krajobrazowe, kulturowe, predestynujące jej teren do tworzenia.

3. WYZNACZENIE OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH I OBSZARÓW REWITALIZACJI 23

Obszar zdegradowany, zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, to przestrzeń, w której koncentrują się negatywne zjawiska społeczne, w szczególności bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Ponadto, musi na nim występować, co najmniej jedno z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych-wszczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw, lub
- środowiskowych–w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych–w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Przy pomocy powyższych kryteriów określa się obszar zdegradowany obejmujący wszystkie obszary miasta i gminy, w których występują skumulowane zjawiska kryzysowe. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przebiega zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 1.

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego (określenia granic obszarów). Do jego opracowania wykorzystane zostały dostępne informacje, dokumenty pozyskane z Wąsoskich instytucji.

Charakterystyka zamieszkałych obszarów zdegradowanych.

Zwarty zespół zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z towarzyszącymi jej usługami zlokalizowany w centrum Wąsosza. Stara, niemodernizowana, zabudowa charakteryzuje się złym stanem technicznym i szkodliwą emisją zanieczyszczeń związanych z ogrzewaniem budynków. Duża intensywność zabudowy otaczającej wąskie ulice przez brak wolnych terenów stwarza poważne problemy parkingowe i komunikacyjne niemal na całym obszarze.

W wyniku prac w Wąsoszu został wyznaczony obszar rewitalizacji o łącznej powierzchni 7,3312 ha, obejmującej 2,1 % powierzchni miasta, zamieszkały przez 387 osób, załącznik nr 5, co stanowi 13,67% mieszkańców miasta.

Charakterystyka niezamieszkałych obszarów zdegradowanych

Na terenie Gminy występują tereny o charakterze zabytkowym, użyteczności dla mieszkańców w miejscowości Czeladź Wielka (kościół) załącznik nr 1, Sułów Wielki (kościół) załącznik nr 2, Wrząca Śląska (dworek) załącznik nr 3 i obszar powydobywczy, który niezaprzeczalnie stanowi zdegradowaną powierzchnię, powstałą w wyniku zamknięcia i zaprzestania wydobywania piasku i żwiru. Są to słabo zrehabilitowane tereny, położone w obrębie miejscowości Czeladź Wielka załącznik nr 4. Tereny te wymagają działań zmierzających do ponownego ich wykorzystania.

Rewitalizacji stanowi szansę na ich adaptację do istniejących uwarunkowań i kierunków rozwoju gminy oraz poprawę stanu sąsiednich terenów, na których zauważalne jest nagromadzenie negatywnych zjawisk społecznych.

W wyniku prac w gminie Wąsosz został wyznaczony obszar zdegradowany niezamieszkały o łącznej powierzchni 42,2616 ha, obejmującej 0,22 % powierzchni gminy.

Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

24

Obszar zdegradowany to przestrzeń, w której koncentrują się negatywne zjawiska społeczne, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Ponadto, musi na nim występować, co najmniej jedno z następujących negatywnych zjawisk: gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne. Natomiast obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego i cechujący się jednocześnie szczególną koncentracją w/w negatywnych zjawisk stanowi obszar rewitalizacji.

Obowiązująca Ustawa nakłada na gminę ograniczenia, które nie pozwalają objąć procesem rewitalizacji większego obszaru niż 20% powierzchni gminy zamieszkiwanego przez nie więcej niż 30% mieszkańców. Zasięgi przestrzenne obszaru lub obszarów rewitalizacji dokonywane są przy założeniu, że dany program rewitalizacji może obejmować więcej niż jedno terytorium wymagające wsparcia. Zasięg każdego z tych obszarów wyznaczany jest przy założeniu, że jest to terytorium ograniczone przestrzennie, tj. obejmujące tereny o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk istotne dla rozwoju danej gminy. Ustalenia zasięgu przestrzennego obszaru lub obszarów rewitalizacji dokonuje samorząd gminny, w oparciu o rozstrzygnięcia wynikające z innych dokumentów strategicznych lub planistycznych gminy lub w oparciu o indywidualne kryteria

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, jako obszary rewitalizacji wybrano tereny cechujące się największą koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz zdegradowane obszary powydobywcze do nich przylegające, mogące przyczynić się do ich wzrostu, o istotnym znaczeniu dla rozwoju miasta, na których gmina zamierza prowadzić działania rewitalizujące zdegradowaną powierzchnię. W naszej ocenie spełnienie ustawowych warunków wyznaczenia obszaru rewitalizacji wymaga nie tylko spełnienia wskaźnika powierzchniowego i ludnościowego. Obszar ten powinien być tak określony, aby dawał szansę na koncentrację wysiłków wszystkich interesariuszy, także przestrzennie. Daje to szansę większego oddziaływania tych inicjatyw na większy obszar gmin.

W wyniku prac w gminie Wąsosz zostały wyznaczone obszary rewitalizacji załączniki nr 6, 7, 8, 9, 10 o łącznej powierzchni 49,5928 ha , obejmującej 0,26 % powierzchni gminy, zamieszkały przez 387osób, co stanowi 5,2 % mieszkańców gminy Wąsosz.